Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши.
23 ИЮЛЬ 1973 й.
ДУШАНБА
№ 170 (2154).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

1971 1975 БЕШ ЙИЛЛИК: ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЙИЛ МЕҲНАТ ВАХТАСИ

ЎҚУВ ЙИЛИ ТАРАДДУДИ

Шу куннинг интервьюси

Матбаачилар ғайрати

Пионер ёзи айни шу кунларда авжига чиққан. Болалар мароқли ҳордиқ чиқаришиб, куч-қувват тўпламоқда, мактабларда эса янги ўқув йилига қизғин тараддуд кетаяпти. Биринчи қўнғироққа... матбаачилар ҳам тайёргарлик кўришаётир. Улар ўз зиммаларидаги топшириқларни тез ва соз бажаришга ҳаракат қилмоқдалар.

Хўш, «Ўқитувчи» нашриёти ўз буюртмаларини қандай бажараяпти? Мухбиримизнинг ана шу саволларига берилган жавобларни қуйида ўқийсиз.

М. ҒОЮПОВ, Тошкент полиграфия комбинатининг директори:

— Асосан олганда, буюртмалар қониқарли бажарилпти. Комбинатимиз матбаачилари биринчи ярим йилликдаёқ пландан ташқари дарсликларнинг қарийб 2 миллион лист-оттискларини тайёрлашга эришдилар. Бу йил биз умумий таълим мактабларидаги ҳар хил синфлар учун 12 хил дарсликлар тайёрлаймиз. Бу дарсликлар асосан ўзбек тилидадир.

Май ойидаёқ ўзбек мактабларининг 7-синф ўқувчиларига мўлжалланган А. С. Соловьевнинг «Физик географияси» дарслиги (80 минг нусхада) тўлалигича чоп қилинган эди.

«Книготорг» базаларига М. А. Зальдиневнинг (3-синф) «Ўқув китоби», А. И. Калошиннинг (9—10-синфлар) «Тракторлар бўйича практикум» дарсликлари юборилди. 6-синф ўқувчилари учун мўлжалланган «Геометрия» дарслиги ва 4-синфлар учун мўлжалланган «Табиатшунослик» дарсликлари катта тиражда (220—330 минг нусхада) чиқарилди. Яқин кунлар ичида Я. Р. Беньяминовнинг 7-синфлар учун немис тили дарслигининг муқоваларини тайёрлашни ниҳоясига етказамиз.

Шуни таъкидлаш кераккн, бу йил матбаачилар ва нашриёт рассомлари китобларни бадиий жиҳатдан безашга, айниқса эътиборни қаратдилар. Бу китоблар юксак полиграфик савияда чиқарилаяпти.

Муҳим буюртманинг муваффақиятли бажарилишида янги техникани жорий этиш, юксак сифатда нашр қилишни таъминловчи тез ишлайдиган полиграфия машиналарини қўллаш жуда қўл келаяпти.

К. ДАВИДОВА, офсет босма фабрикаси ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи.

— Тошкентдаги ихтисослаштирилган офсет корхонаси бу йил кўп бўёқли дарсликларни тайёрлаш, шунингдек, ҳар хил рангли иловалар ҳамда Ўзбекистондаги, шунингдек, Ўрта Осиё ва Арманистон республикаларидаги мактабларнинг дарсликларига муқовалар тайёрлаш бўйича янада салмоқли ишларни бажараяпти.

Турли хил дарсликлар— тарих, биология, география, физика ва бошқа дарсликлар учун рангли иловалар ишлаб чиқариш бўйича буюртмалар батамом бажарилди.

Туркманистонга П. Азимов ва А. Қурбоновларнинг биринчи синф ўқувчилари учун Туркман тилидаги алифбеси —«Ҳарплик» юборилди. У 65 минг нусхани ташкил этади. Шунингдек, қорақалпоғистонлик биринчи синф ўқувчилари учун ҳам алифбелар тайёрланди.

О. Шарафиддинов ва Қ. Абдуллаеваларнинг «Ўқув китоби»ни 345 минг нусхада нашр этиш ва муқовалаш ишлари ҳам ниҳоясига етказилаяпти. Бундан ташқари, 1-синф ўқувчилари учун ўзбек тили дарслигини тайёрлаш бўйича топшириқ ҳам бажарилди.

Матбаачилар биринчи марта И. Акбаров ва М. Сутаеванинг кўп бўёқли «Ашула дарслиги»ни ҳам тайёрлашмоқда. Бу китоб умумий таълим мактабларининг 2-синф ўқувчилари учун мўлжаллангандир. У юз минг нусхада бўлади. Китобнинг дастлабки партияси «Книготорг» базаларига етиб борди.

Шу ойда қорақалпоқ ўқувчилари учун «Меҳнат таълими» рангли дарслигини ишлаб чиқариш бўйича ишларни поёнига етказамиз.

Меҳнат семестри

Пухта ҳозирлик билан

Республика рус тили ва адабиёти институтининг комсомол-ёшлари ҳам учинчи меҳнат семестрини уюшқоқлик билан ўтказишга бел боғлаганлар. Институт комсомол комитетининг секретари Қобилжон Зокиров бу ҳақда шундай деди:

— Учинчи меҳнат семестри студентлар учун катта ва масъулиятли синов. Институт маъмурияти ва студентлар коллективи бунга олдиндан пухта ҳозирлик кўрдилар. Ҳар бири 60 студентни бирлаштирган 7 та отряд тузилди. Улар ёзги имтиҳон сессияларини барвақт тугаллаб, биркитилган территорияларга жўнаш тараддудини кўрдилар. Олтой ўлкаси, Қарши, Косон, Барнаул, Яккабоғ қурилишларида меҳнат қилувчи ҳамда Тошкентдаги қурувчиларга ёрдам бериши лозим бўлган отрядларга аълочи ва ташкилотчи комсомоллар командир этиб тайинланган.

А. Ҳамидов, Т. Олимов, А. Холмуродов, А. Абдужабборов кабилар ўзлари етакчилигидаги отрядлар билан Олтой, Барнаул, Қарши қурилишларига йўл олдилар.

Қ. МАЛИКОВ.

«ПРАВДА» газетаси саҳифаларида

▲ «Қишлоқ коммунистларининг юксак бурчи» газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай деб аталади.

▲ Араб Социалистик уйғониш партияси раҳбарлигининг таклифига мувофиқ Ироққа келган КПСС делегациясининг раҳбари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Бағдод телевиденниеси орқали сўзга чиққанлиги ҳақида ахборот берилган.

▲ Космик фазо ва Қуёш системаси планеталарини тадқиқ этиш программасига мувофиқ 1973 йил 21 июлда Москва вақти билан соат 22 дан 31 минут ўтганда Совет Иттифоқида планеталараро «Марс—4» автомат станцияси учирилди. Станцияни учиришдан асосий мақсад планеталараро «Марс — 2» ва «Марс — 3» автомат станциялари 1971 йили бошлаб берган Марс планетаси ва унинг атрофини илмий ўрганиш тадқиқотларини давом эттиришдан иборат.

Умри боқий дўстлик

Қардошлар ҳузурига

Тошкент шаҳри билан Югославиядаги Скопле шаҳри ўртасида яхши дўстлик алоқалари ўрнатилган. Иккала шаҳар меҳнаткашларининг вакиллари бир-бирларининг ҳузурида бўлишиб, дўстлик алоқаларини давом эттирмоқдалар.

Бундан 10 йил муқаддам дўст мамлакатнинг қадимий шаҳрида содир бўлган зилзила кўп уй-жойларни вайрон қилган эди. Шундан кейин, шаҳарни қайта тиклаш ишлари қизғин бошланди. Бу ишда қардош социалистик мамлакатларнинг беғараз ёрдами самаралари бор. Шу ойнинг охирларида Скопле шаҳрида зилзила оқибатларини тугатишнинг 10 йиллиги муносабати билан бир қатор маросимлар ўтказилади. Скопле шаҳар Советининг раиси Тошкент шаҳар вакилларини ҳам ана шу маросимларда қатнашишга таклиф қилган эди.

Бугун

ШУ ТАКЛИФГА БИНОАН МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ В. О. КОЗИМОВ, ФРУНЗЕ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ Т. И. АКИМОВА ЎРТОҚЛАР ҚАРДОШ ЮГОСЛАВИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИЛАР.

СУРАТДА: тажриба пиллакашлик фабрикасининг пешқадам ишчилари — моҳир ипак толаси ўровчиларидан (чапдан ўнгга) Машкура Қўчқорова билан Фарида Эргашева ўртоқлар. Бу пешқадам ишчилар ўз смена-ойлик топшириқларини 120—130 процент бажариб кўпларга намуна бўлмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

Ҳайкаллар сайқал топмоқда

Республика маданият министрлигининг бадиий комбинати ташкил этилганлигига эндигина икки йил бўлди. Лекин, унинг қўли гул усталари каттагина ишларни амалга оширдилар. Бу ерда бир неча донгдор кишиларнинг ҳайкал ва бюстлари яратилди.

Ҳозир комбинатда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллик юбилейига қизғин тайёргарлик олиб борилмоқда.

— Комбинатимиз ташкил бўлган дастлабки йили, — деди мухбиримиз билан суҳбатда ҳайкалтарошлик цехининг бошлиғи В. А. Чекригин, — бизда малакали мутахассислар кам эди. Москвалик ҳамкасбларимиз бизга ёрдамга келишди. Улар ҳайкалтарошлик сирларини ўргатишди.

Ҳозирги кунда комбинатда Мухтор Мусабоев каби малакали ҳайкалтарошлар тошларга жило бермоқдалар.

Комбинат ишчилари Абу Райҳон Беруний туғилган куннинг минг йиллигига ҳам муносиб туҳфа ҳозирламоқдалар. Собир Раҳимов районида улуғ олим ҳиёбони ташкил этилмоқда. Хиёбонга Берунийнинг 6 метрлик ҳайкали ўрнатилади. Ана шу ҳайкални комбинатнинг қўли гул усталари яратишмоқда. Бу улуғ олимнинг яратилган иккинчи ҳайкалидир. Биринчи ҳайкал эса, Ленинградда бронзадан ишланиб, Қорақалпоғистон АССРнинг Беруний шаҳрига ўрнатилади.

Г. САИДМАЛИКОВ.

Коммунист Василий Слинько экскаватор заводи биринчи механика цехининг пешқадам токарларидан бири. Шу корхонада 18 йилдан буён баракали меҳнат қилиб келади. У ўз касбини кўпгина ёш ишчиларга ўргатмоқда.

Қурилиш майдонларида

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Чкалов номли самолётсозлик заводи капитал қурилиш бошқармасининг бинокорлари завод ишчиларининг фарзандлари учун армуғон тайёрлашди. Улар шаҳарчада 280 ўринли болалар боғчаси биноси қуриб, фойдаланишга топширдилар. Боғчада ишчилар фарзандларининг тарбияланиши учун керакли барча қулайликлар муҳайё этилган.

Бино қурилишида Жамол Мирзааҳмедов прорабдигидаги участканинг Лида Полинчцова, Юрий Аников бошлиқ бўёқчилар ва Николай Вошев раҳбарлигидаги сувоқчилар яхши меҳнат қилишди.

ЎЗБЕКИСТОН БЎЙЛАБ

ОРОЛ БЎЙИ ШОЛИКОРЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Қорақалпоғистондаги ихтисослаштирилган шоликор совхозларнинг барча 30 минг гектар шолипоясидаги экинларни озиқлантириш тугалланди. Бу ишни қишлоқ хўжалик авиациясининг учувчилари бажаришди. Самолётлар ёрдамида бегона ўтларни химиявий ўтоқ қилиш қисқа муддатларда ўтказилди. Экинларнинг аҳволи яхши.

Ҳозир совхозларнинг устахоналарида техникани ўрим-йиғимга ҳозирлаш авж олган пайт. Юзлаб комбайн, жатка, трактор, прицеп ишга шай қилиб қўйилди. «ВЛКСМ 50 йиллиги» ва «Октябрь» совхозларида ремонт ишлари, айниқса, уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Устахоналар ускуналар билан яхшилаб жиҳозланган. Запас қисмлар билан таъминланган. «Шифохонада» бўлган ҳар бир агрегат учун механизаторларга гарантия талони берилмоқда.

Орол бўйидаги шоликор хўжаликларга ўрим техникаси олиб келинмоқда. «Сибиряк» маркали 160 та янги комбайн жўнатилди. Ўрим-йиғим қизиган даврда хўжаликларда 400 та янги комбайн ишлайди. 140 та прицеп, транспорт тракторлари келтирилиши кутилмоқда. Бу ҳосилни ўриб олиш даврида комбайн-прицеп-хирмон механизациялаштирилган потокни кенг қўллаш имконини беради. Ҳар бир комбайнга учтадан тележка бириктириб қўйишга қарор қилинди.

* * *

ОЗОДАЛИК КЎРИГИ

Чирчиқ электрохимия комбинатининг касаба союзи корхона цехлари ва территориясининг озодалиги ва санитария ҳолати кўригини ўтказди. Кўрикка қатнашган бригадалар иш жойларида санитария қоидаларига аниқ риоя қилинишига эришдилар. Ариқ-зовурларни тартибга солишга, вентиляцияни такомиллаштиришга ёрдам бердилар.

* * *

ДАШТ УЧУН НОВЛАР

ҚАРШИ. Қарши бинокорлик материаллари комбинатида нов ишлаб чиқарадиган қолиплаш цехининг бир қисми ишга тушди. Цехнинг дастлабки маҳсулоти қўриқдаги икки совхозга жўнатилди. Корхонада қурилаётган дала шийпонлари учун темир бетон буюмлар тайёрлаб берадиган бригада тузилди.

* * *

МЕҲНАТ ШУҲРАТИ БАЙРОҒИ КЎТАРИЛДИ

ЯЙПАН (Фарғона области). Фарғонадаги «Қўқон» совхозида суттовар фермасининг сут соғувчиси Донохон Холиқова шарафига меҳнат шуҳрати байроғи кўтарилди. У олти ой ичида ўзига бириктириб қўйилган 16 бош сигирдан 21,5 тонна сут соғиб олиб, хўжаликда энг юқори кўрсаткичга эришди. Ҳидоятой Мирзалиева ҳам ярим йиллик маррага илғор сут соғувчи билан қарийб баб-баравар етиб келди. Ферманинг йигирмадан ортиқ сут соғувчиси шахсий мажбуриятларини бажардилар.

Совхоз чорвадорлари беш йилликнинг учинчи йилига ўз зиммаларига олган оширилган мажбуриятларини бажара бориб, ўтган 1972 йилнинг худди шу давридагига нисбатан юз тонна кўп сут соғиб олдилар.

(ЎзТАГ).

Ҳаракат ҳавфсизлиги учун

Ўтган шанба куни Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг мажлислар залида шаҳар транспорт хўжаликлари раҳбарларининг ва ишлаб чиқариш илғорларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашни шаҳар партия комитетининг секретари Б. Ғ. Халилов очди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Ж. А. Шораҳмедов транспорт ва йўловчилар кўча ҳаракати ҳавфсизлигини ошириш бўйича тадбирлар ҳақида доклад қилди. У сўнгги вақтларда транспорт хўжаликларининг аварияларга қарши курашга доир фаолияти активлашганлигини қайд қилди. Улар кўча ҳаракатини яхшироқ ташкил этиш масаласига кўпроқ эътибор берадиган бўлишди, транспорт ҳаракати ҳавфсизлиги қоидалари пропагандасининг таъсирчанлиги сезиларли даражада ошди.

Бутуниттифоқ ҳаракат ҳавфсизлиги ойлигининг ўтказилиши натижасида шаҳарда йўл ҳодисалари 33 процентга камайди. Авариясиз ишлашда 3-автокомбинат (директори ўртоқ Файнлейб), 103-автобаза (директори ўртоқ Парпихўжаев), 2512-автоколонна (директори ўртоқ Ойхўжаев), 4-автопарк директори ўртоқ Венгржиновский), 7-таксопарк (директори ўртоқ Бадальян) ва бошқа коллективлар яхши муваффақиятларга эришди.

Шунга қарамай йўл-транспорт ҳодисаларининг аҳволи ҳамон ташвишлантиради. Шу йилнинг олти ойи ичида авариялар 7 процент кўпайган. Аварияларни анализ қилиш шу нарсани кўрсатяптики, уларга биринчи навбатда ҳайдовчиларнинг меҳнат интизоми мустаҳкам эмаслиги, автомобиль хўжаликларида тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилмаганлиги сабаб бўлаётган экан. Шуни айтиш кераккн, ўтган ярим йил ичида ГАИ органлари 154 минг марта кўча ҳаракати қоидалари бузилишини қайд қилганлар.

Шу жиҳатдан 2-трамвай депосидаги ишлар жуда ёмон аҳволда. Депода бу йил 18 авария содир бўлган. Ана шу авариялар натижасида тўрт киши ҳалок бўлган. 6-таксопарк, 12-автобус парки, 6-автобазада ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси бўйича ҳам йўл ҳодисалари даражаси анча юқори. Шу йилнинг олти ойи ичида мазкур хўжаликнинг 24 ҳайдовчиси машинани маст ҳолда бошқараётганда ушланган, 54 шофер майда авариялар қилган, 238 киши техника жиҳатидан носоз бўлган транспортни бошқарган.

Докладчи шаҳар пассажир транспорти хўжаликларида йўл қўйилган аварияларга мазкур хўжаликларнинг ҳайдовчилар состави томонидан хавфсизлик қоидалари қўпол равишда бузилаётганлигига, кўча тармоқлари ва йўл хўжаликларининг қониқарсиз аҳволда эканлигига алоҳида тўхталиб ўтди.

Докладчи болалар транспорт травматизми масаласига ҳам тўхталди. Шу йилнинг ўтган вақти ичида Тошкентда авариялар натижасида 157 бола шикастланган, жумладан 27 бола ҳалок бўлган. Шунга қарамай қатор мактабларда кўча ҳаракати қоидаларини ўрганишга расмиятчилик билан қараб келишмоқда.

Докладчи ўз нутқининг охирида камчиликларни тугатиш ва шаҳар магистралларида ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш учун транспорт корхоналари раҳбарлари, ободончилик ходимлари, халқ маорифи ва ГАИ ходимлари олдига бир қатор конкрет вазифаларни қўйди.

Музокараларда марказлаштирилган юк ташиш Тошкент шаҳар автомобиль тресги бошқарувчиси Ш. Х. Ниёзбеков, 1-автокомбинат ҳайдовчиси П. Рашидова, «Главташкентстрой» транспорт бошқармаси бирлашган касаба союз комитетининг раиси П. Е. Селезнев, 1-трамвай депоси ҳаракат ҳавфсизлиги бўйича инженери В. Ф. Борисевич, Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари П. Б. Бегельман ва бошқалар сўзга чиқди.

Авариясиз транспорт ҳаракати учун курашда эришган ютуқлари учун энг яхши автомобиль хўжаликларига вимпеллар ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитетининг ёрлиқлари топширилди.

Кенгашда транспорт хўжалиги раҳбарлари ва илғорларининг ҳайдовчиларга, пассажирларга ва йўловчиларга, ота-оналарга ва халқ маорифи ходимларига, Тошкентнинг барча аҳолисига қарата ҳаракат ҳавфсизлиги учун мунтазам ва кенг кураш олиб бориш ҳақидаги мурожаати якдиллик билан қабул қилинди.

Н. ВИКТОРОВ.

Яхши тадбирлар

ЭПЧИЛЛИК НАМОЙИШИ

«Ғалаба» маданият ва истироҳат боғида Киров район ёнғиндан сақлаш бўлими ходимларининг район меҳнаткашлари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Бу ерда ишлаб чиқариш корхоналари ҳузуридаги кўнгилли ўт ўчириш отрядлари мусобақаси бўлиб ўтди. Шунингдек ҳозирги пайтда ўт ўчиришда фойдаланилаётган замонавий техника воситалари намойиш қилинди.

Йиғилганлар «АГВТ-100» мосламасини айниқса қизиқиш билан томоша қилдилар. Газ ёрдамида ишлайдиган бу мосламада қисқа муддатда ёнғинни ўчириш мумкин. Бундан ташқари ёнғиндан муҳофаза қилувчи кийимлар ҳам намойиш қилинди.

Учрашув охирида В. И. Ленин номли республика пионерлар саройи бадиий ҳаваскорлари ижросида концерт қўйиб берилди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

▲ ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикасида 1973 йилнинг дастлабки олти ойи мобайнида хўжаликни тиклаш соҳасидаги ишлар якунлаштирилди. Қишлоқ меҳнаткашлари катта муваффақиятларга эришдилар. Шу йилнинг кўклам фаслида республикадаги 24 вилоятнинг 16 тасида шоли майдонлари 6 минг гектарга кенгайтирилди, қорамол, чўчқа ва паррандалар сони кўпайди.

ВДРнинг уруш натижасида вайрон бўлган саноатини тиклаш соҳасида муваффақиятли иш олиб борилмоқда. Матбуотнинг ёзишича, мамлакатнинг энергетика базаси, айниқса тез суръатлар билан тикланди. Ҳозирги вақтда республикадаги деярли барча электр станциялар электр қувватн бермоқда. Республикадаги етакчи корхоналарнинг машина-ускуналарини илгари эвакуация қилинган жойлардан цехларга келтириб жойлаштириш ишлари тамомланди.

▲ ВАРШАВА. Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси билан Польша Халқ Республикаси ҳукумати Президиумининг қўшма мажлисида шу йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалик планининг бажарилиш якунлари тўпланди. Қабул қилинган қарорда таъкидлаб ўтилгандек, йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалигининг асосий тармоқлари тез суръатлар билан ривожланди, социал соҳада Польша Бирлашган ишчи партияси VI съезди программасида белгиланган вазифалар муваффақиятли бажарилди.

▲ БЕРЛИН. Германия Демократик Республикаси озиқ-овқат саноатида шу йилги планга мувофиқ меҳнат унумдорлиги 4,9 процент ўсиши кўзда тутилади. Саноатнинг шу соҳасида 100.000 меҳнаткаш меҳнат қилади. Аммо саноат шу соҳаси корхоналарининг коллективлари 1973 йилда қўшимча равишда 80 миллион маркалик маҳсулот бериш учун план топшириқларини ошириб бажариш мажбуриятини олдилар. Республика давлат план комиссияси озиқ-овқат саноати бўлимининг бошлиғи Ганс Браун шу ҳақда хабар берди. У бу йил нон-булка, балиқ маҳсулотлари, алкоголсиз ичимликлар, канао ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кенгайтирилишини ҳам хабар қилди.

(ТАСС).

Иқтисодий ҳамкорлик ҳақидаги икки томонлама битимга мувофиқ Тунисда 30 дан зиёд совет врачлари ишлаяпти. Улар мамлакатнинг ўн тўрт вилоятидан ўнтасида беморларни даволашяпти.

СУРАТДА: совет терапевти Н. Затварницкая (ўнгдан биринчи) Кайруан клиник касалхонасида беморни кўздан кечирмоқда.

В. Надирян фотоси.

Футбол

Жарима тўплари бўйича

Кеча тошкентлик футбол ишқибозлари телевизор орқали Олмаота шаҳридан олиб берилган «Қайрат — «Пахтакор» учрашувининг иккинчи таймини кузатдилар. Ҳисобни биринчи бўлиб майдон эгалари очишди.

Учрашувнинг иккинчи таймида «Пахтакор» ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлди. 62-минутда Михаил Ан дарвоза яқинида қўпол равишда тўхтатилгани учун судья 11 метрли жарима тўпини тайинлади. Бу тўпни Ўрдабоев дарвозасига Б. Абдураимов киритди.

Учрашувнинг асосий вақти 1:1 ҳисобида тугагач, командалар жарима тўпларини тепишда мусобақалашдилар. Бу беллашувда 5:4 ҳисобида майдон эгаларининг қўли баланд келди.

Шуни айтиш кераки, москвалик судья А. Табаковнинг ўз вақтида кескин чора кўрмаганлиги сабабли ўйин қўпол, асабий вазиятда ўтди.

Чемпионат 17-турининг қолган натижалари қуйидагича бўлди: «Арарат»— «Динамо» (Тбилиси) — 3:0, «Спартак» — СКА — 1:0, «Динамо» (Киев) — «Заря» — 1:0, «Карпати» — «Динамо» (Москва) — 3:5, «Днепр» — «Торпедо» — 2:0. «Зенит» Марказий армия спорт клуби футболчиларига, Минск динамочилари ўз майдонларида «Шахтёр»га ўн бир метрли жарима тўплари бўйича ютқазишди.

⊙ *КИМ БЎЛСАМ ЭКАН?*

ОРЗУЛАРИНГИЗ УШАЛСИН, ЁШ ДЎСТЛАР!

Ким бўлсам экан? Бу савол ўрта мактабларни тамомлаган йигит-қизларни айниқса кўпроқ ўйлантиради. Улар истасалар ўқишлари, истасалар ишлашлари мумкин. Турли-туман касблар ёшларга маҳтал.

Жамоатчи мухбиримиз Н. АҲМАДЖОНОВА пойтахтнинг Чилонзор районидаги 131-ўрта мактаб битирувчиларидан бир гуруҳига «Ким бўлмоқчисиз?» деган савол билан мурожаат қилди. Қуйида, уларнинг жавоблари билан таништирамиз.

РАФИҚА СИРОЖИДДИНОВА:

Мен кичкиналигимда боғчада бўлганман. Боғча опамизнинг бизга қилаётган меҳрибончиликларини кўриб, жуда уларга ўхшагим келар эди. Бу истак болалигимда қолиб кетгани йўқ. Ҳали ҳам менинг орзум тарбиячи бўлиш. Кундузи боғчада ишлаб, кечқурун Тошкент педагогика институтининг мактабгача тарбия факультетида ўқимоқчиман.

РАҲИМ ЮСУПОВ:

Акам Чкалов номидаги авиация заводида ишлайди. Менда авиацияга бўлган қизиқишни акам уйғотган. Унинг завод ҳақида, у ердаги янгиликлар, ўз ишлари ҳақида гапирмаган кунлари йўқ десам, муболаға бўлмайди. Акам ўз касбини жуда ҳам севади. Мен синфдош дўстим Раҳматжон Сайдалиев билан бирга, шу заводда ишлаб, кечқурун политехника институтининг самолётсозлик факультетида ўқиш ниятидаман.

ФАРИДА МИРРАИМОВА:

Кичкиналигимда томоғим оғриб қолди. Ўшанда ойим билан докторга бордик. Бизни қабул қилган врачнинг хушмуомала, меҳрибонлигини кўриб, унга жуда ҳавасим келганди. Шундан буён оқ халат кийиб, беморларни меҳр билан даволаш истаги мени тарк этмайди.

Биламан, ҳозир институтларга кириш қийин. Мабодо, институтга кира олмасам ҳам, орзумдан қайтмоқчи эмасман. Шу соҳада ишлайман, қайтадан ўқишга киришга ҳаракат қиламан. Ахир, интилганга толе ёр, дейдилар-ку.

ЁДГОР АҲРОРОВ:

1966 йилдаги Тошкент зилзиласи эсимда. Бу зилзила натижасида кўпгина талафотлар кўрилди. Лекин бутун мамлакат бизга ёрдамга келди. Тошкент қайтадан тикланди, ҳозир Тошкентнинг қиёфаси бутунлай ўзгариб кетган. Кундан-кунга чиройли, янги бинолар қад кўтаряпти. Шуларни кўриб, мен ҳам қурувчи бўлгим келади. Бу шунчаки, ёшлик орзуси эмас. Қурувчилик касби қанчалар масъулиятли, қанчалик фахрли эканини биламан.

Ўтган йил ёзги каникул пайтлари мен 3 ой қурилишда ишладим. Усталарга ёрдам бердим, енгил ишларни бажардим. Ўшанда, қани энди, ўзим мустақил ишласам, деб орзу қилгандим. Мана, қўлимда етуклик аттестатим. Назаримда, ёшим ҳам, ўзим ҳам етукдай, ҳар қандай иш қўлимдан келадигандай. Одатда, одам бир нарсани жуда-жуда истаганида шундай бўлса керак.

ТОҲИР КОМИЛОВ:

Мен «Ўзбексельмаш» заводида ишламоқчиман. Трактор, сеялка, пахта териш машиналари, комбайн каби қишлоқ хўжалиги учун зарур машиналар тайёрлашда менинг ҳам ҳиссам бўлишини истайман.

МУҲАРРАМ КАРИМОВА, МАҚСУДА ҒАНИЕВА, МОҲИРА МУРОДОВА, ЎКТАМ ЙЎЛДОШЕВА, ШОИРА ЗОҲИДОВА:

Биз беш дугона 2-пойафзал фабрикасида ишламоқчимиз. Ўн йил бирга ўқидик. Бу ёғига ҳам бирга бўлмоқчимиз. Ўрганиб, ўргатиб, мусобақалашиб бирга ишлаймиз.

Касбнинг яхши, ёмони бўлмайди. Фақат унга меҳр қўйилсагина, орзу ушалади.

Орзуларингиз қанот қоқаверсин!

Тошкент Давлат университети химия факультетининг учинчи курс студентларидан бир группаси тўқимачилик комбинатининг химия лабораториясида бир ойлик практикани ўтказишяпти.

Улар ишлаб чиқариш билан танишишни комбинатнинг асосий технология линиясига экскурсия уюштириш билан бошлашди.

СУРАТДА: практикантлар пардоз фабрикасида тайёр маҳсулотни саралаш билан танишмоқда.

В. Арсентьев фотоси.

◆ КОМСОМОЛ ҲАЁТИДАН

Ёшларнинг меҳнат зафари

Тошкент юк-товар станцияси комсомол, ёшлари иш соатларидан унумли фойдаланиш ва янги меҳнат резервларини ишга солиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошириш учун социалистик мусобақани қизитиб юборишган. Айниқса, станциянинг контейнерлар бўлимида иш қизғин бораяпти. Бу ерда мавжуд бўлган бешта комсомол-ёшлар бригадаси юк ортиш-тушириш ишларини тезлаштириш, юк олгани келган мижозларга намунали хизмат қилиш бўйича катта ютуқларни қўлга киритишди.

Олти ойлик планни 25 июндаёқ бажариб қўйишган Қодир Асланов бошлиқ ёшлар бригадаси ўзаро социалистик мусобақа ғолиби бўлиб, корхонанинг кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлди. Шунингдек, вагонларнинг бекор туриб қолишига йўл қўймаслик, кранларни узоқ вақт бузилмасдан ишлашини таъминлашда Жўра Алимқулов бошлиқ бригада аъзолари ўрнак кўрсатишди.

— Юк ортиш-тушириш ишларини намунали ташкил қилишда, — дейди корхона бош инженери Ёқубжон Исмоилов, — ёшларимиз жонбозлик кўрсатишяпти. Уларнинг ташаббуси билан иккита янги кранни муддатидан илгари ишга туширдик. Бу эса юк ортиш-тушириш ишларини янада тезлаштириш имконини бермоқда.

Ҳақиқатан ҳам, ёшлар орасида бошланган социалистик мусобақанинг натижалари қувончли бўлмоқда. Ўтган олти ой ичида пландан ташқари 25 минг тоннадан зиёд юк тушириб олишди. Шунингдек, 30 минг тоннадан кўпроқ юклар вагонларга ортилиб, мамлакатимизнинг турли шаҳарларига жўнатилди.

Станцияда социалистик меҳнат илғорларининг сафи ёшлар ҳисобига ортиб боряпти. Кейинги пайтларда илғорликни қўлдан бермай келаётган Муҳаббат Тошмуҳамедова, Володя Огрин ҳамда Абдуллажон Мирзамуҳамедов бошлиқ коллективларга «Коммунистик меҳнат бригадаси» номи берилди.

Н. А. ЗЛОБИН МЕТОДИ АСОСИДА

Ўзбекистонда юздан ортиқ қурилиш бригадалари Н. А. Злобин методи асосида ишламоқда. Янгийўл районидаги 6-трестга қарашли қурилиш-монтаж бошқармасининг У. Муразалиев бошлиқ бригадаси энг яхши бригадалардан биридир. Бу бригада 56 квартирали бино қурилишида ишлаб, ҳар бир квадрат метр уй-жой майдони қуриш учун меҳнат ҳаражатларини бир ярим баравар камайтирди. Касаба союз комитети трест ҳузурида москвалик донгдор қурувчининг издошларига кўмаклашувчи оператив группа ташкил қилди.

(ЎзТАГ).

„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ"

СПРАВКА БЮРОСИ

Ўзбекча календарь чиқадими?

Ҳурматли редакция!

Негадир 1973 йил учун ўзбек тилида девор календари чиқмай қолди. Ҳар бир оила учун зарур бўлган шундай календарь 1974 йилда чиқадими?

А. МАЪДИЕВ.

Редакциядан:

Ушбу савол юзасидан «Ўзбекистон» нашриётига мурожаат қилинди. Нашриётнинг справочник адабиётлар редакциясидан маълум қилишларига кўра, ўзбекча календарнинг чиқиш ёки чиқмаслиги сўралган мазмунда жуда кўп кишилардан хат олинган ва уларга ўз вақтида жавоб берилган.

Девор календарлари Иттифоқимизнинг Москва, Киев, Пермь шаҳарларидаги босмахоналардагина босиб чиқарилади.

1972 йилги ўзбекча календарь Киев шаҳрида босиб чиқарилган эди. Айрим сабабларга кўра, 1973 йилги календарь чиқмай қолди.

Нашриёт раҳбарлари ва бўлим ходимлари 1974 йил учун ўзбекча календарь чиқариш учун тадбир-чоралар белгилашган. 1974 йил учун ўзбекча девор календари Пермь шаҳрида босиб чиқарилади.

⊙ *Шаҳримиз сўлим ва кўркам бўлсин!*

ҚУРИГАН НИҲОЛЛАР

„ТОШКЕНТ оқшоми»нинг 16 июль сонида босилган «Боғлар нега қаровсиз?» мақоласини ўқиб, ўз атрофимиздаги боғлар ҳақида ёзишни лозим топдим. Мен Куйбишев районига қарашли олимлар шаҳарчасида яшайман. Ҳар кун эрталаб ишга келар эканман, қуриб кетаётган ниҳолларга кўзим тушиб, ниҳоятда ачинаман.

Файзулла Хўжаев номли кўчанинг ўртасида кўкаламзорлаштириш учун махсус жой қолдирилган эди. Олти-етти йил давомида бу ер ахлатхона бўлиб ётди. Ўтган йил кузда кабель заводидан тортиб Максим Горький проспектига қадар икки қатор трубалар ётқизишди ва кичкина фаввораchалар ўрнатиб кетишди. Хайрият, бу кўчага ҳам нур кирар экан, деб хурсанд бўлдик. Кейин қандайдир ташкилотдан келиб, у ер, бу ерни кавлаб, қувурларни узиб, кўпориб ташлашди. Баҳорда икки қатор 300—400 тупга яқин терак экилди. Дарахтлар кўкара бошлаган эди, сувсизликдан қуришга ўтди. Яқиндагина қувурларнинг қирқилган жойларини келиб ямаб кетишди. Фавворaларга сув қуйилди. Афсуски, фақат охирги 4—5 фаввораchадан сув отилади-да, пуркагичи бўлмагани учун бошқаларидан сув чиқмайди. Натижада, дарахтларнинг 80—90 проценти қуриб бўлди. Яқинда келиб қуриган дарахтларни суғуриб ташлашди, шу билан район ободончилик бўлимидаги ўртоқлар тинчишган бўлишса керак. Яна бирор ой сабр қилишса, қолган дарахтлар қурийди, кейин уларни ҳам суғуриб ташлашса, ажаб эмас.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институти олдида барпо қилинган хиёбонини олайлик. Бу ерда ўрнатилган ажойиб чироқлар бир марта ҳам ёнмай, синиб тугади. Баҳордан буён бу хиёбонда қазиш ишлари олиб борилади. Институт томонидан ўрнатилган фаввораchалар суғуриб ва кўпроқ олиб ташланди. Ҳозирги кунда дарахтлар қуриш олдида турибди. Буюк олим Абу Райҳон Берунийнинг 1000 йиллик тўйига бир ойдан ортиқроқ вақт қолди. Беруний хиёбони эса ағдар тўнтар бўлиб ётибди.

Максим Горький проспектининг икки томонига экилган дарахтлар айрим жойларда қуриб бўлди ёки қуриш олдида турибди. Академия шаҳарчасининг биринчи кварталида экилган дарахтлар ЖКО ходимларининг бепарволиги билан тамом қуриб битди. «Дўстлик» меҳмонхонасининг чап томонидаги кенг майдонда қуриб қовжираб ётган ниҳолларга наҳотки шаҳар ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўлимидаги ўртоқларнинг кўзи тушмаса?

Менимча, баҳорда дарахт ўтқазиш планини ортиғи билан бажариб, дабдабали рапортларни берган район ободонлаштириш бўлимидаги ўртоқлар бу аҳвол ҳақида бош қотиришмаса керак. Сув қуядиган машиналар анқонинг уруғи.

М. Горький проспектини оқим сув билан таъминлаш учун ўрнатилган «Андижон» номли насос ишламай ётибди. Агар шу насосни ишга тушириб, кўчанинг икки томонидан сув оқизиб юборилса, қандай яхши бўлган бўларди. Яқин йилларда бу проспект салқин ва сўлим кўчалардан бирига айланиб қоларди. Ахир, ота-боболаримиз аввал сув келтирмай, дарахт экишмаган-ку. Сув масаласи ҳал этилиб, дарахтлар экилган жойларда бутунлай аҳвол бошқача. Масалан, Черданцев массивида икки йил ичида гўзал, кўркам ва хушманзара хиёбон барпо этилди. Кечқурунлари массивдагиларнинг ҳордиқ чиқариб дам оладиган, иссиқ ҳароратидан қутуладиган ягона жойи шу ер бўлиб қолди. Геология министрлигига қарашли гидрогеология бирлашмаси атрофи-чи? Бирлашманинг кўчиб келганига икки йил бўлди, холос. Бирлашма раҳбарларининг ташаббуси билан ер остидан сув чиқарилиб, улкан бинонинг ҳовлиси ва атрофи кўкаламзор, оромбахш боғ ва хиёбонга айлантирилди. Экилган дарахт ва гулларнинг бирортаси ҳам нобуд бўлгани йўқ. Ваҳоланки, у ерлар қурилишдан кейин темир-терсак ва тош-ғиштларга кўмилиб ётган жойлар эди.

ЎзССР фанлар академиясига қарашли «Ғунча» болалар яслиси ва боғчасининг атрофи бутун ташландиқ ва ахлатхона жойлар эди. Меҳнатсевар боғбон Нормат ака бу ерда 3000 квадрат метрдан ортиқ жаннатдай боғ барпо этди. У ерда ҳамма мева ва гуллардан бор. Болаларни ўз боғларида етиштган мева билан таъмин этмоқда.

Бизнингча, дарахт экишдан аввал сув масаласи ҳал этилиши керак, кўпроқ ариқ сувини келтириш лозим. Шаҳар ва район раҳбарлари экилган ниҳолларни тарбиялаш учун маълум кишиларини жавобгар қилиб қўйишлари керак. Наманган шаҳрида ҳар бир ташкилот, завод ва фабрикаларга, савдо тармоқларига ва маиший хизмат кўрсатиш муассасаларига ўз атрофидаги ерларни кўкаламзор ва гулзор қилиш қатъий топшириб қўйилган ва бу доимий назорат қилиб турилади. Натижада, шаҳар гул шаҳрига айланди. Тошкентда ҳам худди шундай қилинса соз бўларди.

И. АБДУЛЛАЕВ.

Академия шаҳарчаси жамоатчилик асосидаги маҳалла комитети раисининг ўринбосари, филология фанлари кандидати.

„Сиропсиз сув сотмайман"

Жазирама иссиқ. Томоқлар қақраган, сувга ташна. Хадрадаги сув сотиладиган киоска олдида одам тирбанд. Сотувчи аёлнинг қўли-қўлига тегмайди. Унинг олдига лаблари қовжираган харидор Аъзам Шокиров яқинлашади.

—Сиропсиз сувингиздан бир стакан бериб юборинг, опа,— деб 10 тийинлик узатди у.

Сотувчи бир унга, бир чақага қаради-да, хўмрайганча чақани унинг олдига улоқтирди.

—Сиропсиз ичадиган одам бир тийинлик берса ўлармикин? — Тўнғиллади у. — Бошқа чақа беринг...

Шокиров чўнтагини кавлади. Аммо ақсига олиб, бошқа чақаси йўқ экан.

—Опа, майда йўқ экан, берақолинг.

—Оббо, бериб юбораққолсангиз бўлмайдими? — гапга қўшилишди навбатда турганлар.

— Нега берар эканман? Сиропсиз ичмоқчи бўлса, бир тийин берсин. Уҳў, топган гапига қаранг. Бу киши 10 тийин бериб бир стакан сиропсиз сув ичармишлару, мен 9 тийин майда қайтарармишман. Туш кўрибсан..

— Харидорнинг талабини қондириш сиз билан бизнинг бурчимиз-ку, ахир, — эътироз билдирди навбатда турган Марказий универсал магазинининг сотувчиси Э. Йўлдошев.

— Овора бўласизлар, барибир 10 тийинга сиропсиз сотмайман. Қўлларингдан келганини қилларинг. Фамилиямми? Фамилиям Максимова.

Бу воқеа 18 июнь куни «Ташлимводторг»нинг Хадрадаги 56-сув дўкончаси олдида бўлиб ўтди. Кўриб турибсизки, сотувчи аёл ўзининг қўпол муомаласи билан шунча одамнинг дилини сиёҳ қилди. Ўз хизмат бурчига сидқидилдан ёндошишни истамаган, мижозларнинг дилини оғритаётган сотувчининг бу хурмача қилиғини қандай баҳоласа бўлади? Энди гап «Ташлимводторг»даги ўртоқларда қолди.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЎЗАРО МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

БУДАПЕШТ. Венгрия Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий алоқалар йил сайин кенгайиб ва чуқурлашиб бормоқда. Венгрия ташқи савдо оборотининг қарийб учдан бир қисми СССР ҳиссасига тўғри келади. Бу йил ана шу ташқи савдо обороти пул билан ҳисоблаганда икки миллиард сўмни ташкил этади. Венгрия чет мамлакатларга экспорт қилаётган машиналарнинг қарийб 50 проценти Совет Иттифоқининг бозорларига юборилмоқда.

Венгрия 1971—1975 йиллар мобайнида Совет Иттифоқининг буюртмалари асосида шу мамлакатга 24 минг автобус, юк ва пассажир лифтлари, консерва саноати учун машина—ускуналар жўнатади. Венгрия экспортида приборлар, дори-дармонлар, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, кенг истеъмол моллари катта ўрин эгаллайди. Венгрия саноати «Жигули» автомобиллари учун 18 хил деталлар ҳам етказиб беради. Венгрия Халқ Республикаси бунинг эвазига енгил автомобиллар олади.

Совет Иттифоқи Венгрия саноатининг хом ашё ва ярим фабрикатларга бўлган эҳтиёжининг 44 процентини, машина ва ускуналарга бўлган талабининг 30 процентини қондирмоқда. Ўтган йили жумладан, Венгрия, 3,2 миллион тонна темир рудаси, 22 миллион куб-метр ёғоч-тахта материаллари, 5 миллион тоннадан кўпроқ нефть, 40 минг тоннадан кўп пахта олди. Совет Иттифоқи етказиб бераётган электр энергияси мамлакатнинг энергетика балансини анча яхшилашга ёрдам бермоқда.

Совет—Венгрия «Дўстлик-2» нефть қувурининг фойдаланишга топширилганлиги мамлакат учун муҳим воқеа бўлди. Совет Иттифоқи қишлоқ хўжалик машиналари етказиб бераётганлиги ҳам Венгрия учун катта аҳамиятга эгадир. Венгрия 1961—1975 йиллар мобайнида 20 мингта ғилдиракли трактор, «Д-75» маркали 2.30 та кучли ўрмаловчи трактор, 6.20 та ғалла комбайни олади. Ҳар икки мамлакатнинг иқтисодий муносабатларида айрим тармоқлар ўртасидаги ҳамкорлик масалан, алюминий саноати, электроника, тўқимачилик саноати учун, машина-ускуналар ишлаб чиқариш соҳасидаги ҳамкорлик тобора катта аҳамият касб этмоқда. Бу эса катта иқтисодий самара бермоқда.

(ТАСС).

Хайфон порти кенгайиб бормоқда

ХАНОЙ. Хайфон портида янги 30 метрли причал қуриш ниҳоясига етказилди. Бу причал Совет Иттифоқи билан ГДР ёрдамида қурилди.

Хайфон порти — ВДРнинг асосий денгиз дарвозаси бўлиб, у душман авиацияси ҳужумлари вақтида қаттиқ зарар кўрган эди, Ҳозир эса яна ишга туширилди. Портчилар катта қийинчиликларни енгиб, қисқа вақт ичида вайрон бўлган омборларнинг бир қисмини юк ортиш ва тушириш кранларини, причал линияларини тикладилар.

Қардош социалистик мамлакатларнинг, аввало Совет Иттифоқининг мутахассислари, вьетнамлик ҳамкасбларга ёрдам бериш учун бу ерга келишди. Совет мутахассислари Тонкин кўрфазидан Хайфон порти причалларига олиб келадиган фарвартерни чуқурлаштириш соҳасида катта иш қилдилар. Бу ерда қилинаётган ишларни механизациялаш даражаси кун сайин ошиб бормоқда. Ҳозир юк ортиш ва бўшатиш ишларининг деярли 90 проценти механизмлар ёрдамида бажарилмоқда. Ҳозир Хайфон портида ишлаб турган кранларнинг ҳаммаси Совет Иттифоқидан келтирилган.

⊙ СОЦИАЛИСТИК МОНГОЛИЯДАН ДАРАКЛАР

Заводнинг экспорт маҳсулотлари

Улан-Батор. (АПН мухбири). Пойтахтда Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган авторемонт заводи тўрт йилдан буён план топшириқларини ошириб бажармоқда. Мисол учун, қуюв цехининг лойиҳадаги йиллик қудрати —400 тонна, у эса 678,6 тонна қуйма чўян ва рангли металл ишлаб чиқармоқда.

Экспорт учун запас қисмлар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш корхона коллективининг муваффақиятларидан бири ҳисобланади. Ҳозирги пайтда завод Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг стандартлари бўйича 118 номдаги запас қисмлар ва нормалейлар тайёрлаяпти. Унинг маҳсулотлари Лейпциг ва Пловдивда ўтказилган халқаро ярмаркаларда намойиш қилинди. Ўтган йили корхона 28 миллион тугриклик экспорт маҳсулоти чиқарди, бу 1971 йилдагига нисбатан етти миллион тугрик кўпроқдир.

Қардош мамлакатларга ўқишга

Улан-Батор. (АПН мухбири). Монголия йигит ва қизларидан 300 дан кўпроқ киши бу йил қардош мамлакатларнинг олий ва махсус ўрта ўқув юртларида таълим олиш учун кетишади. Улардан кўплари СССРда ўқийди. Ҳозир халқ хўжалигининг турли тармоқларида. социалистик мамлакатлардаги олий ўқув юртлари ва техникумларни битириб келган минглаб мутахассис самарали меҳнат қилмоқда. Бу йил салкам 300 йигит ва қиз ўз Ватанига диплом билан қайтди.

Тува чўпонларидан ўрнак олиб

Улан-Батор. (АПН мухбири). МХР ва Тува АССР меҳнаткашларини яхши дўстлик боғлаган. МХРнинг кўпгина аймоқларидаги қишлоқ хўжалик бирлашмаларининг коллективлари Тува корхоналари, муассасалари ва колхозлари билан мустаҳкам алоқа тутадилар. Бу алоқалар мунтазам равишда ривожланяпти.

Масалан, кейинги йилларда Монголиянинг уч минг граждани Туванинг чегара районларидаги даволаш-профилактика муассасаларида медицина ёрдами олди.

«Салтанат» номли қишлоқ хўжалик бирлашмасининг аратлари ўз қўшнилари — Тува колхозчиларининг ҳар бир сурида (биринчи ишлаб чиқариш единицасия) ем-хашак запасларини ғамлаб қўйиш учун пичанзорликка эга бўлишдаги тажрибаларини биринчи бўлиб ўзлаштирдилар.

Ҳар йили ўтказиладиган дўстлик ойликлари қардош халқларнинг эришган муваффақиятлари ва бир-бирларининг турмуши билан яқинроқдан танишишлари учун имкон бермоқда.

Ветеринария хизматига ярим аср

Улан-Батор. (АПН мухбири). Пойтахт ва аймоқ марказларидан яйловларга ҳар йили кўп сонли ветеринария экспедициялари жўнаб кетади. Бу йил улар 4 миллион бош молни қаровдан ўтказдилар ва профилактика тадбирларини ташкил этдилар.

Ўтган ярим аср мобайнида ветеринария хизмати анча ривожланди. Ҳозир ҳар бир қишлоқ хўжалик бирлашмасининг ўз даволаш участкаси, ҳар бир чорвачилик бригадасининг фельдшерлик пункти бор. Мамлакатда ўнлаб бактериология лобараторияси, санитария станцияси ва бошқа зооветеринария муассасалари иш олиб бормоқда.

Ёш томошабинлар ёқтириб қолди

Улан-Батор. (АПН мухбири). Яқинда пойтахтдаги ёш томошабинлар театрининг саҳнасида қирғиз прозаиги ва драматурги М. Бойжиевнинг «Дуэль» деган пьесасининг премьераси қўйилди. Уни монгол тилига театршунос Х. Нацагдорж таржима қилди, постановкачиси бош режиссёр Д. Сугар. Театрнинг бу янги иши томошабинлар томонидан самимий кутиб олинди.

1950 йилда барпо этилган ёш томошабинлар театри республиканинг муҳим маданий марказларидан бири бўлиб қолди. Унинг репертуарига Монголия ва чет эл драматургларининг ўнлаб пьесалари киритилган. В. Шекспирнинг «Рамео ва Жульетта», Н. Островскийнинг «Пўлат қандай тобланди», М. Шатровнинг «Революция номи билан», А. Арбузовнинг «Таня», С. Михалковнинг «Олтин ўғил бола» деган спектакллари уларга айниқса ёқиб қолди.

ГДР БАЛИҚЧИЛАРИ МУВАФФАҚИЯТИ

БЕРЛИН. ГДР денгиз балиқ овлаш флотининг балиқчилари шу йилнинг биринчи ярми планини ошириб бажардилар. Улар қўшимча суратда 5.30 тонна балиқ овладилар. ГДРнинг денгиз балиқ овлаш флоти замонавий ов қуроллари билан таъминланган 144 кемага эга.

ГДР балиқчилари социалистик мамлакатлардаги ўз ҳамкасблари билан маҳкам алоқа боғлашган, улар билан иш тажрибасини ўртоқлашиб туради. Бу эса уларга балиқ овлаш методларини такомиллаштиришга, ишда янги муваффақиятларга эришишга ёрдам бермоқда. Масалан, Польша мутахассислари ишлаб чиққан, тўрларнинг намуналарини қўлланиш уларга балиқ овлашни 15 процент кўпайтириш имконини берди. Совет мутахассислари ишлаб чиққан электр нури ёрдамида балиқ овлаш методи ҳам кенг қўлланилмоқда. Кўпгина мамлакатлар ўз навбатида балиқни чуқур жойдан овлаш соҳасидаги ГДР тажрибасини қабул қилиб олмоқдалар. ГДР денгиз балиқ овлаш флотининг ходимлари қудратли техника базасига таяниб, ишлаб чиқариш резервларидан ва социалистик мамлакатларнинг ёрдамидан фойдаланиб, яқин йиллар ичида балиқ овлашни йилига 270 минг тоннага етказиш мажбуриятини олдилар.

(ТАСС).

КУБА. Бу йил Куба экспортининг асосини ташкил этувчи, мамлакат экономикаси учун муҳим аҳамиятга эга бўлган экин-тамакидан мўл ҳосил етиштирилди. Ҳосил теримида ишчилар, студентлар, юқори синф ўқувчилари ҳам иштирок этишди.

СУРАТДА: бир группа ишчилар тамаки теримида.

ТАСС фотохроникаси.

КЕМА РЕМОНТИ САНОАТИНИНГ ЮБИЛЕЙИ

ВАРШАВА. Польшанинг денгизларда қатнайдиган кемаларни ремонт қилувчи бирлашмасига кирган корхоналарнинг коллективлари ўзининг 20 йиллигини нишонламоқдалар.

Халқ ҳокимияти йилларида мамлакатнинг денгизларда қатновчи кемаларни ремонт қилиш базаси вужудга келтирилди. Бу база йигирма йил ичида ўсди ва мустаҳкамланди. Ҳозирги вақтда Польшада кемаларни ремонт қиладиган 13 та завод ишлаб турибди. Шу йилнинг ўзидагина бу заводларда 410 кема ремонт қилинди. Буларнинг бешдан бир қисмини чет эл кемалари ташкил этади. Совет Иттифоқи, Германия Демократик Республикаси, Чехословакия, Норвегия, Швеция, Ҳиндистон ва Германия Федератив Республикаси Польшанинг энг йирик мижозларидан биридир.

Шу беш йилликда бу тармоқни ривожлантириш учун 2,5 миллиард злотих ажратиб берилади. Капитал маблағларнинг тўртдан уч қисми Свиноуйсьц ва Гданьскда янги корхоналар қуриб, шунингдек, мавжуд заводларни кенгайтириш учун сарф қилинади. Планда Гданьскнинг шимолий портида кемаларни ремонт қилиш учун катта завод қуриш кўзда тутилган. Бу завод юз минг тонна ва бундан ҳам кўпроқ ҳажмдаги кемаларни ремонт қилиб беради.

Адабиёт ва санъат

Бебаҳо хазина

Ҳаёт офтоби

Китоб инсониятнинг ақл-заковати билан яратилган бебаҳо хазинадир. У кишини онгини бойитишда, тасаввур доирасини кенгайтиришда муҳим аҳамиятга эга. Буюк санъаткор ёзувчи Максим Горький айтганидек, китоб барча билимларнинг манбаидир.

Китоб ҳар бир кишининг самарали меҳнат қилишида, ўқишида, ҳаётдан тўғри йўлни танлаб олишида ёрдам беради. Инсонни қизғин муҳаббат билан севишга, унинг меҳнатини ҳурмат қилишга ўргатади.

М. И. Калинин «Маданият ўзининг бутун борлиғи билан, яъни ҳар бир одамга зарур бўлган оддий босқичидан бошлаб, энг юқори маданият деб аталган босқичигача бизга ҳаводек зарур,— деган эди. Маданиятни оширишнинг энг асосий йўлларидан бири эса бадиий адабиётларни ўқиб боришдир. Меҳр билан ўқилган юксак ғояли ҳар бир бадиий асар кишининг келгусида ақлий, зеҳний ва аҳлоқий томондан етук кишилар бўлиб камол топишига замин ҳозирлайди.

Китобдан фойдаланишнинг маълум тартибларига риоя қилиш ва шу қоидаларни ўқувчиларга сингдириб бориш муҳим аҳамиятга эгадир.

Китоб ўқишда вақтдан тўғри фойдалана билиш керак. Н. К. Крупская айтганидек, агар кимки, чиндан ҳам ҳаётда кўп нарсани қўлга киритмоқчи бўлса, у ўз вақтини тўғри тақсимлаши керак.

Эрталабки вақтдан кўпроқ фойдаланиш талабга мувофиқ. Энг яхшиси, эрта билан ёки кечки пайтда дам олишдан олдин китоб билан шуғулланиш фойдалидир. Чарчамаслик учун хира чироқда, қоронғу туша бошлаган пайтда, дим ва иссиқ уйда китоб ўқимаслик керак.

Китоб ўқиш учун, албатта, қулай шароитларни ярата билиш зарур. Энг муҳим шароит миянинг соф ҳолда бўлиши ва ортиқча чарчамаслигидадир. Маълумки, чарчаган киши секин ва ёмон ишлайди. Ўқиган нарсалари ёдида қолмайди. Шунингдек, тоза ва соф ҳаводан кўпроқ фойдаланиш лозим.

Баъзан қўлга қизиқарли асар тушгудай бўлса тезроқ ўқиб чиқишга шошиламиз. Бу яхши, албатта, Аммо овқатланиш вақтида ҳам, ухлаш олдидан ўринда ётиб ҳам, чарчашга қарамасдан ўқилади. Бу тартиб зарарлидир.

Овқатланиш вақтида ўқилган асарнинг мазмуни хотирада узоқ сақланмайди, овқат ҳам нормал ҳазм бўлмайди. Китобни ётиб ўқишда эса кўз тез толиқади.

Китобни қадрлаш ҳар бир маданиятли кишининг энг яхши фазилати ва муҳим вазифасидир.

Ф. НУРИДДИНОВ.

Донолар китоб ҳақида

Оламда китобдан азиз дўст йўқдир.
Алишер НАВОИИ.

Агар ёлғиз эсанг, ҳамдам китобдир,
Билим субҳидаги нур ҳам китобдир.
Абдураҳмон ЖОМИИ.

Яхши кутубхона — буюк хазина.
В. Г. БЕЛИНСКИЙ.

Дунёда яхши китоблар жуда кўп, аммо бу китоблар уни ўқий биладиган кишилар учунгина яхшидир. Яхши китобларни ўқий олиш учун хат-саводли бўлишнинг ўзигина кифоя қилмайди.
А. И. ГЕРЦЕН.

Инсон ўзининг келажак бахт-саодати ва қудрати йўлида яратган ҳамма мўъжизалар орасида энг мураккаб ва энг буюк мўъжиза —китобдир.

* * *

Китоб социалистик маданиятнинг энг асосий ва қудратли қуролидир.
М. ГОРЬКИЙ.

Китоблар билан муомала қилиш одамлар билан муомала қилишга тайёрлайди. Униси ҳам, буниси ҳам жуда зарур.
Н. М. КАРАМЗИН.

Кеча ва кундуз

Дунё тарозусининг
Бир палласи— кун,
Бир палласи— тун.
Йилда бир маротаба
Бир дақиқа
Икки палла тумшуқ тираб
қолур тенг.
Сўнг яна
Кун узуну тун қисқа,
Тун узуну кун қисқа, —
Давом этар кураш
Бир-бирларининг пешонасин
этгунча қашқа
Ва оқибат етиб келар.
Баробарлик,
Собит қолса керак энди
биродарлик?!
Йўқ, қаёқда!
Дунё мудраб қолур шу вақтда
Балки дунё шоир ё булбул?
Йўқса,гунчасини энди
очганида гул —
Яъни, ушалганда орзуси,
Яъни Кеча ва Кундуз
Тенглашганда оғизда-оғиз,
Думма-дум,
Наҳотки, интиқ дунё
мудраб қолгуси?
Билолмадим, билмадим.
Дунёнинг бир қўли—Кундуз,
Бир қўли Кеча.
Бир қўли билан бизни
ишга ҳайдар тез.
Иморатлар қуриб, дон экиб,
темир тоблаб
Бўлгач
Қайнатамиз мастава, гўжа.
Бир қўли билан эса пешонамизни
Бир силар у ухлатар.
Ишимизни, ишхонамизни
Тўхтатар.
Биз дунёнинг фарзандлари
Ўргандик шунга.
Бўйсуниб келмоқдамиз
Кундузга. Тунга.
Яъни, темир станок у
пар ёстиқ.
Пар ёстиқ у темир станок —
Тириклигимизни этгуси тасдиқ,
Басдир ерда дарахт
Ва дарахтда ўсса нок.
Шундай айланади замин гардиши
Кундузма-кундуз,
Кечама-кеча.
Утиб бораверар дунё ташвиши
Умрма-умр, авлодма-авлод,
Яъни, чолма-чолу жўжама-жўжа.
Пайқамай ҳам қоламиз
Кун ва Туннинг тумшуғи
Теппа-тенг келган азиз онни биз.
Сабаби: ё кулгию ё йиғи,
Ёки тўйиб кетган бўлар, ёки
Очқаб қолган бўлар қорнимиз.
Хайрият.
Курашмоқ бахтидан
эмасмиз маҳрум.
Ажабмаски, бир вақт келиб
идоралардаги
Юмалоқ печать янглиқ
Қуёшга ой муҳрин,
Ойга қуёшнинг муҳрин,
Босиб қўйсак шартта ва десак:
қуллуқ!
Кун ва Тунни мангуликка
Шафтолидай бўлиб қўйсак тенг,
Ушанда
Биз— одамлар бўлар эдик
тенглинда якка
Ва ҳар қандай чигални ҳам
Ечар эдик жўн!

Юсуф ШОМАНСУР

ЧИН МУҲАББАТ

Хаёлларим чалкаш бу
кеча,
Инроқлашар кўзимдан
уйқу.
Ё қалбимда ёзмоқда
ғунча, —
Муҳаббат деб аталган
туйғу.
Юрагимга биринчи
меҳмон,
Рад этолмам илк бор уни
ҳеч.

Қалбим ичра яшасин
мудом,
Ўзга дилга қилмасдан
илинж.
Истардимки, оташ
муҳаббат,
Фидоси деб бўлсам
ҳикоя,
Орзу эмас менга
шон-шуҳрат,
Чин муҳаббат бўлса
кифоя.

Мукаррама ХОЛМАТОВА

Республикамиз санъат мухлислари рассом Николай Пак асарларини яхши билишади. Яқинда Билимлар уйида намойиш қилинган унинг ижодий кўргазмаси кўпчиликда қизиқиш уйғотди. Томошабинлар мулоҳазалар дафтарида ўз юрак сўзларини ёзиб қолдирдилар.
СУРАТДА: рассом Н. Пак. М. Нуриддинов фотоси.

ТОНГ

Уфқ — беланчакда кўз очди қуёш,
Зулмат тун умрига нуқта қўйди тонг.
Қоғозга эмас йўқ, нурдай бекиёс,—
Эҳтирос ёлқиниı қалбга тўкди тонг.
Орзумнинг гулига ўхшайди бу тонг,
Ўйлайман: гўзаллик яралмиш қайдин?
Буюклар йўлига ўхшайди бу тонг,
Бугуним орзуси шу тонгдай ойдин...

Абдулла ТУРДИЕВ.

КИНО

КИНОКАМЕРА ЁНИДАГИ ЎЙЛАР

Тожикистонда хизмат кўрсатган артист Сайрам Исаевани «Ўзбекфильм» киностудиясининг павильонида учратдик. У Нодира гримида, кийимида эди. Бир неча дақиқадан сўнг ўзбек шоираси ҳақидаги кинолентанинг навбатдаги кадрлари суратга олиниши керак. «Қалбингда қуёш», «Лайлак келди, ёз бўлди», «Уйимизга ташриф буюринг» каби ўзбек фильмлари, «Рустам ва Суҳроб», «Сукунат бўлмайди», «Юрак амри билан» тожик кинолентаталарида роллар ўйнаган, ҳозир эса бир йўла уч образ устида («Чинор», «Муҳожирлар» ва «Нодира» кинофильмларида) иш олиб бораётган бу ижодкор билан суҳбат қизиб кетди. Кино жараёнида бўлиб ўтган суҳбат газетхонларни ҳам қизиқтирса керак деган фикр туғилди.

Тожик ўлкасида туғилиб, Ўзбекистонда— Тошкент театр ва рассомчилик институтида таълим олган, эндиликда Ленинободдаги А. С. Пушкин номли театрда ишлаётган бу санъаткорнинг ижодий йўли, ҳамкорлик ҳақидаги фикрлари мени қизиқтирди.

— Актёр ижодида режиссёр қанчалик муҳим роль ўйнашя барчага аён, — гап бошлади суҳбатдошим, — яхши режиссёр биз актёрларнинг бадиий бисотимизни бойитади. Шунинг учун, биз ҳамиша турли режиссёрлар билан ишлашга, уларнинг актёрлар билан ижод қилиш услублари билан танишишга ошиқамиз. Бу жиҳатдан мен бир қатор имкониятларга эга бўлдим. Борис Кимёгаров ва Комил Ёрматов, Шуҳрат Аббосов ва Тоҳир Собиров, Зоҳид Собитов ва Эльёр Эшмуҳамедов, Али Ҳамроев ва Анатолий Қобулов каби ўндан ортиқ режиссёрлар раҳбарлигида турли роллар устида ишладим. Агар Б. Кимёгаров менга «Шоҳнома»нинг мураккаб образларидан бири — Гурдафирид образи устида ишлашга ёрдам берган бўлса, Эльёр Эшмуҳамедов, Али Ҳамроевлар шу кунимиз қаҳрамонлари образларини яратишимда кўмаклашдилар. Жумладан режиссёр Э. Эшмуҳамедов бир эпизодни суратга олишдан олдин унда иштирок этаётган ҳар бир актёрга образнинг философик моҳиятини тушунтиради. У сценарийда таърифланган ва биз актёрлар экранда талқин этишимиз лозим бўлган қаҳрамонларнинг таржимаи ҳоли, характери, турли воқеаларга бўлган муносабати ҳақида шундай ҳаяжон билан сўзлайдики, унинг сўзлари, ҳикояларидан илҳом олиб, тўлқинланиб, кинокамеранинг объективидан қўрқмай ижод қиламиз. У айтган ҳикоялар кўпинча сценарийда келтирилмаган бўлади. Лекин улар қаҳрамонлар характерини очиш учун ёрдам беради. Бу санъаткор билан янги роллар устида бажонидил ишлардим...

Сайрам ҳикоясини тугалламаган ҳам эди, уни режиссёр К. Ёрматовнинг ассистенти С. Шамшаров узр сўраб, кинокамера ёнига таклиф этиб қолди. Барча электр ёғдулари Нодирабегим — Исаевага қаратилди. Бир-икки машқдан сўнг «мотор!» деган овоз янгради. Камера ҳаракатга келди, овоз операторининг техникаси жонланди. Сарой аҳли (артистлар Ваҳоб Абдуллаев, Тошхўжа Хўжаев, Ҳамидулла Наримонов) Муҳаммад Олимхон (артист Абдужалил Бўрибоев) ҳузурига кириб, Нодирабегимнинг сарой майдонида юзини очиб юриши ҳақида ғазаб билан гапирадилар. Ана шу дамда уларнинг сўзини эшикда пайдо бўлган Нодирабегимнинг товуши бўлади. Нодира— Исаева эшикда бир зум тўхтади, арз ва туҳмат билан келган Ёдгорбек ва унинг шерикларининг диққатини ўзига қаратгач, секин-аста Муҳаммад Олимхон томон одим ташлади. Тахт ёнига келгач, Қўқонда биргина хон — унинг ўғли Муҳаммад Олимхон ҳукмронлик қилаётгани ҳақида сўзлади. Бу саҳна уч-тўрт қайтарилди. Актёрларга ажратилган текст ўзгармади. Мизансцена ҳам олдин белгиланганидек қолди. Лекин актёрлар қўллаган имо-ишора, талаффуз ҳар гал ўзгариб борди. Мен суҳбатдошимнинг ҳатти-ҳаракатларини диққат билан кузатиб бордим. Биринчи дублда Нодира— Исаева арз қилаётганларнинг гапини эшикни тасодифан, қаттиқ очиш билан бўлгандек туюлди. Сўнгра хон томон қадам ташлаганида, унда Ёдгорбек ва унинг ҳамроҳларига нисбатан бўлган ғазаб устун турар эди. Иккинчи дублда ижрочи бироз ўйлаб, бошқача ечим топгандек туюлди: Сайрам Исаева — Нодира ўз фарзанди — ёш Олимхон томон юрганида унда оналик меҳри устун турганини ҳам кўрсатишга уринди. Исаева бир неча дублда қатнашиб, ўз қаҳрамонининг иродаси ва меҳри, жасорати ва заковатини кўрсатишга ёрдам берадиган воситалар излаганини кузатиш завқли бўлди. Сўнгги дублда паузалар, ҳатти-ҳаракат, имо-ишора, талаффуз бир-бирини тўлдириб, бир-бирини изоҳлади.

Бу кичик лавҳа суратга олиниб бўлинсада, С. Исаева ҳали бу кучли образ таъсирида эди. Хомуш кўринарди. Ҳали унинг тасаввурида сценарийдаги Нодирабегимнинг сўзлари, ҳаракатлари, кечинмалари намоён бўлиб турганмикин?!.. Бироздан сўнг Сайрамнинг ўзи гап бошлади:

— Ҳозир учта дубл бўлди. Учтаси ҳам турлича чиқди. Натижа қандай бўлади, билмадим. Лекин сездингизми-йўқми, ҳар гал сўзларни талаффуз этишим, юришим, атрофга назар ташлашим турлича бўлди. Мен ҳали сизга Э. Эшмуҳамедов ҳақида гапирган эдим. Комил Ёрматовнинг актёрлар билан ишлаш услуби эса бошқача экан. Бу режиссёр билан ишлаганингда ҳамиша топширилган роль ҳақида ўйлашинг, ўз қаҳрамонинг ҳаётида содир бўлиши мумкин бўлган воқеа, ўзгариш, янгиликларни ҳис этиб туришинг керак. Фикримни тушунтираоляпманми-йўқми, билмадим. Ҳар ҳолда К. Ёрматов сценарий устида ҳамиша, ҳатто фильм суратга олинаётган даврда ҳам иш олиб борар экан. Қаҳрамонлар учун ажратилган текст ўзгариб туради, баъзан эса персонажларнинг фильмда тутган ўрни ҳам ўзгарар экан. Асосий образларнинг туб моҳияти сақланиб қолинса, ҳам, уларга бериладиган тавсиф йўллари ўзгаради. Тажрибали режиссёр ҳамиша ҳаёт ҳақиқати, тарих ҳақиқатидан ҳамда илғор санъат талабларидан келиб чиқиб, сценарийга, демак актёр ижросига янгиликлар киритиб турар экан. Бу пировардида яхши самара беришига ишонаман. Бунга К. Ёрматов фильмида актёрлар яратган образлар далил бўла олади. Лекин роль ижро этаётган актёр ана шу янгиликларни қабул қилиш учун тайёр бўлиши, демак, у талқин этмоқчи бўлган образ устида муттасил ишлаши керак бўлади. Ҳали сиз иттифоқдош республикалардаги ижодкорлар бир-бирлари билан узвий алоқада бўлиши, ҳамкорликда асарлар яратиши ҳақида сўзлаган эдингиз. Мен агар 10 йил ичида бирорта ютуқни қўлга киритган бўлсам ана шу самимий алоқалар, ўзаро муносабатлардан деб биламан... Фақат режиссёрлар ёки актёргина эмас, балки тайёр фильмлар ҳам бизни маънавий жиҳатдан бойитади, илҳом беради, фикр, туйғу уйғотади. Ўзбекистонда ижод қилинган «Сен етим эмассан» фильми билан мен ҳам фахрланаман. Чунки, у совет кишисининг сахийлигини, меҳрибон олий ҳимматлилигини кўрсатди. Жуда бақувват асар. «Севишганлар»чи? Бу поэтик фильм ҳам ёшлар ҳаётини қандайдир ёрқин бўёқларда кўрсатди, менимча. Мен севиб қолган бу икки фильмнинг режиссёрлари Ш. Аббосов ва Э. Эшмуҳамедов билан «Ўзбекфильм» киностудиясида ишлаганимдан жуда ҳам хурсандман. Бу икки санъаткор ўз ижодий режаларини турли йўл билан амалга оширадилар. Лекин уларнинг иккиси ҳам гўзалликни, олижанобликни улуғлайди. Ш. Аббосов билан «Қалбингда қуёш» фильмида ишлаганимда бунга яна бир бор ишондим. Бу режиссёр суратга олиш майдончасига, павильонга келишдан олдин барча кадр-эпизодларни ҳам актёр, ҳам адиб, ҳам рассом сифатида таҳлил қилар экан. Ҳали суратга олинмаган кадрлар режиссёрнинг тасаввурида намоён бўлганини биз актёрлар ҳам сезардик. Кадрлар монтажи, эпизодлар тизмасини пухта ўйлагани учун Ш. Аббосов актёрдан аниқликни, ҳар бир конкрет психологик ҳолатни конкрет воситалар ёрдамида кўрсатишни талаб қилади. У фильмнинг бошқа бадиий компонентларига нисбатан актёрлар санъатини устун қўяди, лекин бу воситадан ҳам ниҳоятда талабчанлик билан фойдаланади.

Яна бир ўзбек режиссёри — Али Ҳамроевнинг фильм устида ишлаш услуби ўзига хос. У актёрларга тамомила ишониб қўяди. Актёрларга текст берилгач, маълум вақтгача, умуман аралашмай туради. «Лайлак келди, ёз бўлди» фильмида қирғиз артисти Болат Бейшеналиев билан жуда мураккаб эпизодларни тайёрладик. Режиссёр бизга кульминацион дақиқалардагина кўмаклашди, янглишсак тўғри йўлга солди, лекин бадиий восита танлашимиз учун эркинлик бериб қўйди. А. Ҳамроевнинг бундай услуби актёрларни мустақилликка ўргатади, улардан масъулиятни сезган ҳолда ижод этишга ундайди...

Шу пайт режиссер ассистенти келиб, Сайрам Исаева ҳалиги эпизоднинг давомини суратга олинишига ҳозирлик кўриши кераклигини эслатиб кетди.

Бу саҳна янада мураккаброқ эди. Унда С. Исаеванинг қаҳрамони бирорта сўз айтмаслиги керак. Лекин кинокамера объективи ҳамиша уни нишонга олиб туради. Бинобарин, Нодира— Исаева Муҳаммад Олимхон ва сарой аҳли вакиллари ўртасида бўлаётган баҳсга бўлган муносабатини сўзсиз, имо-ишора билан, ҳис-ҳаяжон билан ифода этиши лозим эди.

Шундай бўлди. Ёдгорбек ва бошқалар Нодирани ҳукумат ишларига аралашмаслиги лозимлигини айтганларида, Русияга элчи юборганларни таъқиб этиб, ғазаб билан сўзлаганларида Нодира — Исаева бир чеккада туради. У хон сўзларидан қаноатланганини ва бекларнинг таънасидан, аксинча, дарғазаб бўлганини кўрсатади.

Эпизодни суратга олиш тугагач, С. Исаева билан суҳбатни давом эттирдик. Гап яна ҳозиргина ўйналган роль ҳақида кетди:

— Менга деярли бир вақтнинг ўзида учта сценарий беришди, учта ролни ўйнашга таклиф этишди. Нодира образини яратишдек шарафли иш менга топширилганидан хурсанд бўлиб, икки режиссёрнинг таклифини рад этдим. Нодирани аввало оддий аёл сифатида кўрсатмоқчиман. Ҳа, у шоира, заковатли давлат арбоби. Лекин мен аввало унинг инсоний фазилатларини кўрсатиш ниятидаман. Ҳар ҳолда, ўз қаҳрамонимнинг монументал образини яратиш эмас, балки унинг оддий инсоний хислатларини кўрсатиш менга қизиқроқ ва шунинг билан бирга мураккаброқ туюлади.

Суҳбатдошимни диққат билан тингладим. Яна бир масала юзасидан фикрлашмоқчи бўлдим. Бу масала замондошимиз образини яратиш билан боғлиқ эди.

— Тўғрисини айтсам, кейинги пайтгача замондошим ҳақида тўлқинланиб, завқланиб ҳикоя қилиб бера олмаганим сабабли кўнглим тўлмай юрарди. Тўғри, «Сукунат бўлмайди», «Юрак амри билан», «Уйимизга ташриф буюринг» каби фильмларда мен ўйнаган роллар ҳақида яхши гаплар ҳам эшитдим. Лекин ўзим қаноатланмадим. Менимча, гап сценарийда бўлса керак... Яқинда мен ёзувчи А. Мухторнинг романи бўйича ўзбек режиссёри З. Собитов суратга олаётган «Чинор» телевизион бадиий фильмида Умида Қориева исмли аёл ролини ўйнадим. Режиссёрдан ҳам, ўйнаган ролимдан ҳам мамнун бўлдим. Э. Эшмуҳамедовнинг «Муҳожирлар» фильмида менга топширилган роль ҳам маъқул.. Кўриб турибсизки, замондошим ҳақида тўлароқ ҳикоя қилиб беришим учун шароит вужудга келяпти. Бу шароит ижодий ҳамкорлигимиз туфайли пайдо бўляпти. Ойдин Норбоева ва Тўғон Режаматов тожик фильмларининг яратилишида қатнашаётганидек, Шукур Бурхонов озарбайжон киночилари билан ҳамкорликда ишлаётганидек, мен ҳам ўзбек ҳамкасбларим билан ёнма-ён туриб ижод қилишни ҳамиша орзиқиб кутаман.

Нур манбалари павильонни — хон саройини ёритар, овоз операторининг микрофони белгиланган жойда сукунатга «қулоқ солиб!» турарди. Сайрам Исаева ҳам ўз қаҳрамонининг яна бир фазилатини, унинг юрак изтиробларини кўрсатиши учун бироз танҳо қолиши керак эди...

Ҳамидулла АКБАРОВ.

СУРАТДА: «Қишилар орасида танҳо» номли бадиий фильмдан бир эпизод. Нодира ролида Тожикистонда хизмат кўрсатган артист Сайрам Исаева.

ШОИР

Усмон НОСИРГА

Устоз,
Суратингга термулдим яна,
Томар
томчи каби
қалбимга шеърнинг.
Қарагин,
бу ҳаёт
шошқин, пўртана,
Сўқмоғи алдайди
Тонгунча сеҳрин.
Сен каби ошиқлик дардида
куйдим,
Қонимнинг оташи
Жўшар сарбасар.
Муҳаббат туфайли
Ғазални суйдим,

У мен-чун
жаҳонда
тенги йўқ дилбар.
Бутун ошиқликни
бахш этдим
унга,
У билан айлайман
тунлари висол.
Кунларим уланиб кетади тунга,
Ва лекин —

Шеърият кўрсатмас жамол.
Сенинг хисларингни ўғирлаган
шеър,
Ошиқ юрагингга қилмади вафо.
Ўлиминг йўлини тўсолмаган
шеър,
Менинг ҳам бошимга солибди
савдо.
Сенингдек булбулни сайратиб
ҳаёт,
Шеърият бағрида яратди
гулшан.
Шеъриятни сенми ёндирган,
ҳайҳот,
Ё сени шеърият айлади гулхан.

Абдулҳай НОСИРОВ.

Ўзинг ўргат, онажон

Кўзда ёши билан туғилар одам,
Йиғи нималигин билади албат.
Она, меҳринг ҳақи,
сен унга ҳар дам —
Аввало кулишни...
Кулишни ўргат!
Балки мағрур бўлар, балки ҳар
онда —
Бош эгиб юришни қилгуси одат,
Инсон бир ўткинчи бетинч
замонда,
Онажон, сен унга бардошни ўргат.
Лочин юксакларга қўяркан меҳр,
Илонлар ўрмалаб ўтаркан фақат.
Она,
Фарзандингга қанотли руҳ бер,
Сўнг юртга садоқат нелигин
ўргат!

Татарчадан Ё. ОБИДОВ
таржимаси.

Ҳаваскорлар ишлаган фильмлар конкурси

Ўзбекистон Касаба союзлари совети ва кинематографчилар союзи «Зарбдор меҳнатимиз сенга Ватан» шиори остида ҳаваскорлар ишлаган фильмлар конкурсини эълон қилди. Бу фильмлар тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақа ташаббускорлари ва ғолибларига бағишланади. Ҳаваскорларнинг студиялари ва айрим ҳаваскорлар мусобақа пешқадамлари тажрибаси ва ютуқлари тўғрисида, иш усуллари ва методлари ҳақида ҳикоя қилувчи энг яхши фильмлар учун мукофотлар ва дипломлар билан тақдирланади. Ҳаваскорлар ишлаган фильмларнинг Бутуниттифоқ конкурсида иштирок этиш учун юборилади.

МАДАНИЙ ҲАЁТ ЯНГИЛИКЛАРИ

„Халқ талантлари“

Тошкент трактор заводининг маданият уйи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейига тайёрлаётган кўргазма «Халқ талантлари» деб аталади. Владимир Ильич Ленининнинг металлга ўйиб ясалган барельефи музейнинг биринчи экспонати бўлди. Бу — завод слесари ҳаваскор ишчи Л. Мижуевнинг туҳфасидир.

Виставка дўстлик ҳақида ҳикоя қилади

Республика кутубхонаси ходимлари тайёрлаган адабий-тарихий виставка кўпгина китобхонларнинг диққат-эътиборини ўзига жалб этди. Бу виставка тарихий санага қорақалпоқларнинг Россияга қўшилганлигининг юз йиллигига бағишланган.

Бу ерда таниқли тарихчи, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиали президиумининг раиси С. Т. Камоловнинг «Қорақалпоқлар XVIII — XIX асрларда» деган илмий асари, «Қорақалпоғистонда Совет ҳокимиятининг аграр сиёсати» расмий ҳужжатлар тўплами ва Амударё соҳилларида, унинг қуйи оқимида яшаган халқнинг улуғ рус халқи билан азалдан буён давом этиб келаётган алоқалари ҳақида ҳикоя қилувчи китоблар бор.

Ҳар тўғрида

◆ Сув ҳаёт манбаи, деб бежиз айтишмайди, Айни пайтда, саноатнинг бирор соҳаси сувсиз ривожлана олмайди. Буни қуйидаги рақамлардан билса бўлади: бир литр нефть қазиб олиш учун 10 литр, бир банка сабзавот консерваси тайёрлаш учун 40 литр, бир килограмм қоғоз ишлаб чиқариш учун 100 литр, бир килограмм юнг тўқимаси учун 600 литр, бир тонна лавсан ишлаш учун 4200 куб метр, шунча капрон толаси учун 5600 куб метр сув керак бўлади.

◆ Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат министрлиги ихтиёрида 1538 гектар, Бўстонлиқ ўрмон хўжаликлари қўлида 1728 гектар табиий ёнғоқзорлар бор. Ҳозирга қадар ўрмон хўжаликлари томонидан тоғ қияликларида 1176 гектар маданий ёнғоқзорлар яратилди.

◆ Ҳар йили дунё океанларидан қарийб 10 миллион центнер моллюска овланади.

◆ Агар денгизлардаги озуқа бойликлар ови ҳозиргига қараганда бир ярим баравар кўпайтирилса, Ер юзида оқсилга зор бўлган 500 миллион кишини бемалол овқат билан таъминлаш мумкин.

◆ Дунё бўйича олинган статистик маълумотга кўра, кейинги йиллар ичида жаҳонда фақат 75 аёл 5 тадан бола туққан. Бирданига 6 та, ҳатто 7 та туғиш ҳоллари ҳам бўлган.

◆ Ер юзи аҳолисининг ярмидан кўпи Осиё қитъасида яшайди. Осиё аҳолиси 2 миллиард 104 миллион. Африкада 327 миллион, Жанубий Америкада эса 195 миллион киши бор.

◆ Ирландиялик революционер Тернес Мак-Суини 1920 йили Британия қамоқхонасига тушиб қолиб, очлик эълон қилган. У 74 кун туз тотмай, охири вафот этган.

◆ Англиянинг Глазго шаҳрида доктор Т. Ж. Томпсон оч қолдириб семизликдан даволаш бўйича тажриба ўтказди. Икки аёл бемор бундай тажрибага бардош беришди. Улардан бири 30 ёшли аёл бўлиб, даволанишдан олдин 127 ярим кило эди. У 236 кун овқат емай, 83 ярим килограммга тушиб қолди. Иккинчиси 54 ёшда бўлиб, у 249 кун оч юрди. Вазни дастлабки 128 килограммдан 94 килограммга тушди.

Билиб қўйган яхши

Маккор элемент

Бир вақтлар Шарқий Забайкальедаги ўрмонлар оралаб оқадиган Уров дарёсининг сеҳргар шуҳрати бутун дунё тиббиёт аҳлига машҳур ва аён бўлган эди. Ўтган асрнинг ўрталарида бу ерда ғалати ва бедаво касал борлиги аниқланди ва унга уров касали деган ном беришди. Бу ерларни қадим замонлардаёқ рус кўчманчилари эгаллаган, улар овчилик ва қишлоқ хўжалиги билан шуғулланар эдилар. Водийда бир неча қишлоқлар пайдо бўлади. Сўнг, бир оз вақт ўтгач, қишлоқ аҳолисининг бўғин суякларн оғрийдиган, суяклари эса қийшиқ ўсадиган бўлиб қолди. Уй ҳайвонларининг суяк ўсишида ҳам бу ҳолат тез-тез сезиладиган бўлди. Улар суяги мўртлашиб, осон синадиган бўлади: чўчқа умуртқа суяклари қийшайиб, улар букур бўлиб ўсади, бузоқлар эса чўлоқланиб юролмай қолган. Кейинги текширишлар уров касалининг бошқа ўрмонзор қишлоқларда ҳам учраганлигини кўрсатди. Бу касални қўзғатувчи микробларни излаб топиш йўлидаги уринишлар кўп вақтлар давомида яхши самара бермади.

XX асрнинг 30-йилларида бу водийда А. П. Виноградов бошлиқ биохимиклар экспедицияси иш олиб боради. Геохимик ишлар натижасида бу ердаги сув, тупроқ ва озиқ-овқатлар таркибида кальций миқдори нисбатан оз, табиатда кам учрайдиган стронций миқдори эса нисбатан кўп эканлиги аниқланди. Бу ўз навбатида, кальций-стронций нисбатлари бузилишига олиб келган. Олимларнинг таъкидлашига кўра, ана шу нисбатнинг бузилиши ва стронций миқдорининг ошиб кетиши уров касаллигини келтириб чиқарган асосий омиллардан бири бўлган.

Стронций—кумуш рангли енгил металл. У тўқ-қизил рангда ёнади. Буюк олим А. Е. Ферсманнинг стронцийни «қизил гулханлар металли» деб атагани бежиз эмас, албатта.

Ер юзасида стронций соф ҳолатда учрамайди, лекин унинг кимёвий бирикмалари —осмон рангли целистин, оқ стронцианит ва бошқа минераллар табиатда кўплаб учрайди. Стронций ўзининг кимёвий хоссаси бўйича кальцийга яқин туради. Стронций ва кальций инсон ва ҳайвонлар танасига сув ва турли-туман озиқ-овқатлар билан киради ва уларнинг скелети ривожида катта роль ўйнайди. Ана шу ерда стронций элементининг айёрлиги намоён бўлади. Стронций суяк таркибига вақтинча кириб, у билан қўшилмай, тез орада аъзодан чиқиб кетади. Натижада, суяклар ғовакли бўлиб қолади ва скелет суягининг касалланишига ва уларнинг синувчан бўлишига сабаб бўлади. Бир хил олимларнинг фикрига кўра, уров касалининг келиб чиқишида барий миқдорининг ошиб кетиши ҳам сабаб бўлар экан. Ана шундай ерларда ландшафт-геохимик текширишлар ўтказиб, бу водийларда келгусида қишлоқ ва шаҳарлар қурилиши ман этилиши лозим. Ана шу уров касаллиги қатори, бўқоқ касаллигининг Қўқон зонасида кенг тарқалгани ҳали кўпчилик қарияларнинг эсидан чиққани йўқ. Маълумки, бу ердаги сув ва тупроқ таркибида йод элементининг етишмаслиги инсонлар танасидаги бўқоқ безларининг бесўнақай ўсиб кетишига сабаб бўлган. Ҳозирги кунда бу айёр элементлар жиловланди ва ўзига хос тадбирлар кўрилганлиги туфайли, халқимиз бу бедаво ҳисобланган касалликдан мусаффо бўлдилар.

Зикр этилган фикрлар у ёки бу ердаги мавжуд касалликларни даволашда тиббий тадбирлар қатори геохимик текширишлардан ҳам фойдаланилса, кутилган ижобий натижаларга тезроқ эришишга шароит туғилади, деган умиддамиз.

М. ЗОҚИРОВ,
геолог.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Ўзбекистон Маориф министрлиги қошидаги 10-синф ўқувчиларидан ташкил топган (Тошкент шаҳри) республика ёшлар баскетбол командаси бўлғуси мусобақаларга катта тайёргарлик кўрмоқда. Бу команда республика биринчилиги учун ўтказиладиган баскетбол спорти мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

СУРАТДА: баскетболчи қизлар машғулот пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

БИРИНЧИ ДАВРА ТУГАЛЛАНДИ

Футбол чемпионатининг олтинчи зона «А» класси иккинчи лигасида қатнашаётган 16 команданинг биринчи даврадаги турнир ўйинлари якунланди. Бу даврада Целиноградининг «Динамо» командасига муваффақият олиб келди. Бу тажрибали коллектив асосий вақтда ва ўн бир метрли штраф тўпини тепишда тўққиз марта ғалабага эришди. Ҳаммаси бўлиб команда ўн тўққиз очко тўплади.

Павлодарнинг «Трактор» командаси эса 18 очко билан иккинчи ўринда бормоқда. Учинчи ўрин эса Усть-Каменогорскнинг 17 очко тўплаган «Восток» командасига насиб этди.

Ўзбекистон командалари орасида фақатгина Термизнинг «Автомобилист» футболчилари биринчи турда яхши натижага эришолдилар. Улар 16 очко билан тўртинчи ўринда боришаяпти. Лекин совриндор ўринни эгаллаган командалар иккинчи турда янада ҳаракат қилишлари лозим. Чунки энг паст команда билан турнир жадвалидан биринчи ўринни эгаллаган команда орасидаги очколар фарқи жуда кам. Шунинг учун ҳам ҳозирча 14 очкога эга бўлган «Янгиер» ва «Янгиариқ» командалари ҳам ўз имкониятларини йўқотганларича йўқ, деб айтиш мумкин.

«Андижон» ва Фарғонанинг «Нефтяник» командалари бу йилги мавсумда ўз томошабинларини хурсанд этишолмади. Бу командалар ҳаммаси бўлиб 8 ва 7 очкога эга бўлишди. Агарда улар иккинчи даврада ҳам имкониятни қўлдан берсалар, танг аҳволда қоладилар.

Ҳозирча турнир қатнашчилари қисқа муддатли каникулга чиқишди. 8 августдан бошлаб улар яна қизғин футбол курашига киришадилар.

ПЕТРОПОЛИСДА УЧРАШДИЛАР

Куни-кеча Москвадан бир группа совет гроссмейстерлари Бразилиянинг Петрополис шаҳрига йўл олдилар. Бу ерга боришдан мақсад улар шахмат бўйича жаҳон биринчилиги учун иккинчи зоналараро турнир мусобақасини бошлашади.

Бразилияга СССРдан олти гроссмейстер учиб кетди. Улар В. Смислов, Е. Геллер, П. Керес, Л. Полугаевский, В. Савон ва Д. Бронштейнлардир. Барча қатнашчилар эса 18 кишидан иборат. Бизнинг гроссмейстерларимиздан ташқари бу ерга Л. Портиш (Венгрия), В. Горт (ЧССР), Ф. Георгиу (Румыния), Б. Ивков ва Л. Любоевич (Югославия), С. Решевский (АҚШ), Э. Мекинг (Бразилия), В. Хуг (Швейцария), О. Панно (Аргентина), П. Баясас (Канада), Л. Тан (Сингапур) ва Ш. Каганнар (Исроил) келишади.

Петрополис шаҳри Рио-де-Жанейродан 57 километр узоқликда жойлашган. Худди шу ерда кучли шахматчилар ўзаро кураш олиб борадилар.

НИЛУФАР. В. Кажихин фотоэтюди.

Кайфчоғлик — узоқ умр гарови

1823 йилда туғилган ироқлик Аббос Хоскорнинг таъбирича, узоқ умр кўришнинг «сири» кайфчоғлик, серзавқ ва ҳазилкаш бўлишда экан. «Теҳрон жорнэл» газетасида босилиб чиққан суҳбатида у, бутун узоқ умри давомида осойишта яшагани, ҳеч ким ва ҳеч нарса унга жиддий озор етказа олмаганлигини қайд этади.

Яқинда 150 ёшга тўлган Хоскор ҳали ҳам бардам, ўзини яхши ҳис этмоқда. У... 36 марта уйланган. Биринчи хотини вафот этганига 100 йилдан ошибди.

● Суд залидан

Лақманинг жазоси — шу

Одамлар ўртасида: «Абдуқодирнинг қайнар хумчаси бор эмиш, «Қайна, хумчам!» деса пул демаганингиз ёғилиб кетаверар эмиш», деган мишмиш оралаб қолди. Бу гап Абдуқодирнинг ҳам қулоғига етиб келгач, ҳамтовоғи Нажод олдига чопди. Эшитганини унга айтди.

— Парво қилма. Бунинг иложи осон. Сен... жиннисан, — деди дабдурустдан Нажод.

Абдуқодир сапчиб тушди. Нажодга ажабланиб қаради. У кулиб, шивирлади:

— Бугун тўпланишамиз, ўшанда айтаман. Қўрқма, жиннивой,

Мана, ҳамтовоқлар бир ерга йиғилишди. Сирли суҳбат бошланмасдан, «қаҳрамон»ларимиз билан танишиб олинг: Энг тўрда керилиб ўтирган йигит— Абдуқодир Омонбоев бўлади. «Ташпромторг»нинг 13-магазинида сотувчи. Унинг ёнида ён-бошлаб ётгани Нажод Исроилов. У ёш бўлишига қарамай, икки марта қамоқда «азият» чекиб қайтган. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги бадиий комбинатида иатта архитектор бўлиб ишлайди. Иброҳим Исмоилов — «Ташжилстрой»да, Ҳошимжон Орифжонов шаҳар «Автозаправка» пунктида ишлайди.

— Ҳурматли ҳамтовоқлар, — деди Нажод ўрнидан туриб, — Абдуқодирнинг шаҳди қайтиб қолибди. Кечалари тушида ревизорлар қувиб юрармиш.

— Одам қўрқади-да, — деди Абдуқодир. — Ахир қанчадан-қанча пулни жиғилдондан ўтказиб юбордик.

— Бунинг бир йўли бор, — Нажод сирли шивирлади, — сенга руҳий касал, баъзан касаллиги тутиб қолса, савдодан тушган пулларни ўз-ўзидан йўқотиб қўяди, деган справка тўғрилаб берамиз. Ревизорлар жиннинг одамни текшириб ўтиришармиди?

— Мана, бу зўр гап, — деди ҳамма бир овоздан.

Шундай қилиб, милтиқнинг ўқидек юрган Абдуқодирнинг баъзан «касаллиги» тутиб қоладиган бўлиб қолди. Ўзини жиннига солиб, магазиндаги «қайнар хумча» — кассадан 5100 сўмни гумдон қилиб юборди. Ҳушёр касал-да, бирор марта ҳам ўз зиёнига адашмабди.

Бир куни ҳамтовоқлари Абдуқодирга Ҳотам Рустамов деган киши давлатдан «Москвич — 412» автомобили олаётган эмишу, 2 минг сўм етмаётганмиш, деган узунқулоқ гапни етказишди. Абдуқодир «қайнар хумчасидан» 2 мингни олиб Ҳ. Рустамовнинг олдида пайдо бўлди.

— Эй, ака, пул топилади, одам топилмайди, —деди у,— мана шу арзимас пулни олинг. Машинали бўлсангиз, бир чеккасида биз ҳам ўтирармиз.

Ҳ. Рустамов ялтираб турган машинасини ҳовлисига келтириб улгурмаган ҳам эдики, узун-қисқа бўлиб Абдуқодир ва Ҳ. Орифжоновлар кириб келишди.

— Қани ака, кабинага кириб ўтиринг-чи, бир томоша қилайлик..

Ҳ. Рустамов машинага тушиб, уларга жилмайиб қаради. Абдуқодир «ярашибди» дейиш ўрнига бош чайқади.

— Бўйингиз баланд экан, ака, —деди у, — сизга ярашмабди. «Волга» олинг. Нима қиласиз пастак машинани.

Шундай қилиб, улар Рустамовни ўртага олиб, янги машина олдиришга кўндиришди. У «Москвич» машинаси ва 13 минг сўм пулни икки еб тўймасга топширди.

Бир неча кун ўтгач, олғирлар Тўлаш Зонтов деган кишини тузоққа илинтиришди. Сизга «Москвич—412» олиб берамиз деб, 4 минг сўм пулини олишди. Яна ишонмай дод-вой қилиб юрмасин, деб Рустамовнинг машинасини унинг ҳовлисига қўйиб кетишди.

— Мана шу сизники, ҳужжатларни расмийлаштириб бўлгач, миниб юраверасиз, — дейишди.

Буёқда Рустамов «Волга»ни, бир ёқда Зонтов ҳужжатларни кутиб юраверишди. Бу орада Зонтов уларга яна 4 минг 900 сўм пулни санаб берди.

Рустамовнинг сабри чидамади. Сўраб - суриштиришга тушди. Машинаси Зонтовнинг уйида турганини эшитиб, унинг уйидан олиб кетди. Т. Зонтов Абдуқодир ва унинг шерикларидан бор-йўғи 3 минг 500 сўм пулини ундириб олди. Қолгани еб тўймасларнинг жиғилдонидан силлиққина ўтиб кетди.

Ҳамтовоқларнинг тўрига лақмалар илинаверди. Ҳ. Эшонхўжаев, И. Исмоилов, Ф. Исмоиловлар орқа-ўнгларига қарамай нақд пулларини уларнинг чўнтагига солиб қўйишди. Жиноятчиларнинг шериги И. Исмоилов ҳам фирибгарлик саҳнасида «маҳорат» кўрсатиб ўйнади. У енгил автомашина олиб бераман деб Д. Авазовдан 2 минг сўм, Абдураҳимовдан 4 минг сўм, А. Авазовдан 4 минг сўм, А. Ёқубовдан 6 минг сўм олиб, шундан 17 минг 900 сўмини шериклари билан гумдон қилди.

Хуллас, фирибгарлар лақма одамларнинг 64 минг 800 сўм пулини шилиб олишди. Айблари очилиб қолгач, 10 минг сўм пулнигина эгаларига қайтаришди.

Ҳамза район халқ суди Абдуқодир ва унинг шериклари устидан жиноий иш қўзғади. А. Омонбоев 10 йил, Н. Исроилов 8 йил, И. Исмоилов 6 йил, Ҳ. Орифжонов 4 йил муддат билан озодликдан маҳрум қилиндилар.

Жиноятчиларнинг мол-мулки, Ҳ. Орифжоновнинг «Волга М—21» енгил автомашинаси давлат ҳисобига ўтказилди.

Хўш, қингир йўл билан машина олмоқчи бўлган лақмалар энди нима дейишаркин?!

Э. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўзбекистон ССР Олий судининг катта консультанти.

Э. ҚОСИМОВ,
«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25/VII да Севги тумори.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 24/VII да Табассум ўғрилари.

Кино

24 ИЮЛДА
ҚИШКИ БИНОДА

Гроссмейстер — «ЎЗБЕКИСТОН» (19.00, 21.00), «ЧАЙКА», «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (10.00, 11.30, 13.00).

Анжелика ва қирол (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 16.00, 17.00, 20.00).

Қидирув менга топширилган — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (10.00, 14.00, 17.20, 20.30).

Севги чиройи — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Муваффақият гарови — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Уч юз спартанлик — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Мангу севги (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Қорақум қўйнида — «ДРУЖБА» (19.00, 21.00).

Ромео ва Жульетта— «МОСКВА» (14.30, 17.30, 20.30).

ЁЗГИ БИНОДА

Гроссмейстер — «ФЕСТИВАЛЬ»,
Бодом гуллаганда — «ХИВА»;
Сибирлик аёл — КИРОВ номли,
Ромео ва Жульетта — «РАКЕТА».

Қорақум қўйнида — ТЕЛЬМАН номли.

25 ИЮЛДА
ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (10.00, 14.00, 17.20, 20.30), ҲАМЗА номли (11.00, 14.45, 17.30, 20.45).

Анжелика ва қирол (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 15.00, 18.00, 20.45), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 16.00, 17.00, 20.00).

Гигант (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 14.00, 17.00, 20.30).

Лиананинг қисмати; Ваъда — «ЧАЙКА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.30).

Муҳаббат қаримайди — «СПУТНИК» (11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 20.00, 21.00).

Сайха (10.00, 13.00, 16.00), Гроссмейстер (19.00, 21.00) —«ЎЗБЕКИСТОН»;

Бодом гуллаганда — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Сирли орол; Шундайку-я... —«МОСКВА» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30);

Қорақум қўйнида — «ДРУЖБА» (19.00, 21.00).

Шундай муҳаббат бу; Тақдир — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).

ЁЗГИ БИНОДА

Гигант (2 серия) — «РАКЕТА»,
Гроссмейстер — «ХИВА».
Тилла зирак — «РАКЕТА».
Умидимиз денгизи — ТЕЛЬМАН номли.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОТЕАТРЛАРИДА НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИГАН
ХАЛҚАРО VIII МОСКВА КИНОФЕСТИВАЛИ КИНОФИЛЬМЛАРИНИНГ
РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

КИНОТЕАТРЛАР	25 ИЮЛЬ	26 ИЮЛЬ	27 ИЮЛЬ	28 ИЮЛЬ	29 ИЮЛЬ
САНЪАТ САРОЙИ (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).	Гигант (АҚШ) 2 серия.	Тақдир (Ливан) Шундай муҳаббат бу (Италия)	Муҳаббат қаримайди (Ҳиндистон) 2 серия	Сирли орол (Франция) Шундайку-я... (Ҳиндистон)	Лиананинг қисмати (Норвегия) Ваъда (Ҳиндистон)
«ЧАЙКА» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).	Лиананинг қисмати (Норвегия) Ваъда (Ҳиндистон)	Гигант (АҚШ) 2 серия	Тақдир (Ливан) Шундай муҳаббат бу (Италия)	Муҳаббат қаримайди (Ҳиндистон) 2 серия	Сирли орол (Франция) Шундайку-я... (Ҳиндистон)
«МОСКВА» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).	Сирли орол (Франция) Шундайку-я... (Ҳиндистон)	Лиананинг қисмати (Норвегия) Ваъда (Ҳиндистон)	Гигант (АҚШ) 2 серия	Тақдир (Ливан) Шундай муҳаббат бу (Италия)	Муҳаббат қаримайди (Ҳиндистон) 2 серия
«СПУТНИК» 1-зал — 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. 2-зал — 12.00, 15.00, 18.00, 20.00.	Муҳаббат қаримайди (Ҳиндистон) 2 серия	Сирли орол (Франция) Шундайку-я... (Ҳиндистон)	Лиананинг қисмати (Норвегия) Ваъда (Ҳиндистон)	Гигант (АҚШ) 2 серия	Тақдир (Ливан) Шундай муҳаббат бу (Италия)
«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 14.00, 17.30, 20.30).	Тақдир (Ливан) Шундай муҳаббат бу (Италия)	Муҳаббат қаримайди (Ҳиндистон) 2 серия	Сирли орол (Франция) Шундайку-я... (Ҳиндистон)	Лиананинг қисмати (Норвегия) Ваъда (Ҳиндистон)	Гигант (АҚШ) 2 серия
«ФЕСТИВАЛЬ» (21.10).	Гигант (АҚШ) 2 серия	Тақдир (Ливан) Шундай муҳаббат бу (Италия)	Муҳаббат қаримайди (Ҳиндистон) 2 серия	Сирли орол (Франция) Шундайку-я... (Ҳиндистон)	Лиананинг қисмати (Норвегия) Ваъда (Ҳиндистон)

ФИНЛЯНДИЯ, БОЛГАРИЯ, НОРВЕГИЯ, ЛИВАН, СЕНЕГАЛ, ПОКИСТОН, ФРАНЦИЯДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР ИШТИРОК ЭТАДИ.
КИНОТЕАТРЛАРИМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

Телевизор

23 ИЮЛЬ
Душанба

Биринчи программа, Москва кўрсатади. 17.50 «Арманистон ССР Ватанга рапорт беради». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.40 Рангли телевидение. «Москва пионерлар саройида». Болалар учун телевизион фильм. 19.00 «Ахборот» информацион программаси. 19.15 «Советский воин». Телевизион журнал. **Ўзбек тилида:** 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Комсомол зарбдор қурилишларида». «Тахнатош — бугунги кунда». 21.10 Телевизион театр. «Сирли қотиллик». 1-қисм. 22.25 Дала ишлари кундалиги. 22.40 Ўзбекистон телевидениеси ва радиосининг солистлари Шукуржон Алимқулов ва Толибжон Тўраевлар концерти. 23.20 Ҳужжатли фильмлар экрани. **Москва кўрсатади.** 24.00 «Вақт» информацион программаси. 00.30 Кўрсатувлар программаси. 00.35 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа, Москва кўрсатади. 18.30 Ёшлар ва студентлар қўшиғи. 19.00 «Йўқлама». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.30 Рангли телевидение. Бутуниттифоқ радиоси ва телевидениеси рус қўшиғи хорининг концерти. 20.10 «Ўтмиш кинолентала-ри». 21.10 Рангли телевидение. Енгил атлетика бўйича халқаро мусобақа. СССР—АҚШ. Минскдан олиб кўрсатилади.

Учинчи программа. 18.30 дан Душанба кўрсатади.

Тошкент политехника институти ректорати, партия ва маҳаллий комитетлари институтнинг катта ўқитувчиси М. Юнусовга онаси

Фароғат
ЮНУСОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

4 бет
Тошкент оқшоми
23 ИЮЛЬ, 1973 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—04273. Нашр В—2533.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.